

התחזית
בבוקר מעונן, אביב, גשמים מקומיים. אחרי צהריים חלקית, חם מוחות וזרועות חלקיות.
מדידת היום: ירושלים 25-18, תל אביב 23-11, חיפה 23-12, הנגל 17-17, עפולה 21-12, נתניה 20-13, באר שבע 20-12 ורליה 25-16.

עובדי הקמ"ג שחלו בסרטן מבקשים לתבוע את המדינה

לטענת העובדים, מחלתם נגרמה בשל השימוש לקרינה גרעינית בפרויקט הצעת חוק להגנת עובדים נפגעי קרינה

בצלאל עמיקם
קבוצת עובדי הכור ברישונה (קמ"ג) שחלו בסרטן מבקשים לתבוע את המדינה, לטענתם, הם חלו בסרטן עקב השימוש לקרינה גרעינית.
העובדים ודו, כי המחלת סרטן היא בעיה רצינית, בשל טעמי בטחון המדינה. במסגרת עיתונאים שנערכה בבוסטון, מסע ח"כ לימור לבנת (ליכוד), ובהשתתפות נציגי עובדים מקמ"ג, נספר כי בקרב חוגש הצעת חוק שתגן על עובדים נפגעים.
אחד מהעובדים וחלי הסרטן, אברהם בנבנישתי, מסר כי זה 33 שנים שהוא עובד בקמ"ג ועובד בדיקות תקשורתיות. לאחרונה נתגלה אצלו גידול סרטני בריכו השות, אך זמן ארוך לא נספר לו מטעם הממשלה על התוצאות והוא לא ידע כלל אודות מחלתו.
ברוך בן עמרם, מאנשי הקמ"ג, אמר כי היה במשך שנים רבות גאה להישנות על עובדי המסוק, אולם "עכשיו הם הצליחו לקבל את ההכשרה". העובדים רדשו ולקט מידור של רוח, בית אר.

רעולות פנים
דונית מציעה את מרומי אביבין 51 של מעצב האופנה רפאל אונג, בחצות "מוק לבוש", אחסול בפריס

גאון חתולים מתו בגל החום האחרון

(ע) - מאות חתולים מתו בגל החום האחרון ששרר בארץ - כר נגמר מעמדות "לכל לחי". השתולל למען בעלי חיים. עוד נספר, כי הקיץ האחרון היה קטלני במיוחד לחתולים בישראל, ואלי חתולים הגיעו לטיפול בעמדות, כשהם מובלים מהר לביטוח קשה.
גומים בעמדות אחר, כי התגברות המורעות להיטבח במים והמקנות אנשים מושקית גינת המרחבה של כל רכב, הביאו לצמצום משמעותי במקורות המים החיים לחתולים.
העמדות קראה לציבור להגן קצרות מים בחצר.

"לאחד את נושא איכות הסביבה בחוק"

בן נחמן גלבוע
"על משרד הפנים להסגור מחקרים מקיפים בכל הקשור לאיכות הסביבה ולהפיקה בחוקים ותקנות ארציים. את חוקי תענו העירוננים הקיימים בחוקים איכות הסביבה יש לכלול ולחוללם בחוקים ותקנות במישור הארצי". כך ביקש עקיב מרס, יו"ר הוועדה לאיכות הסביבה במחלקות התעשייה, משרד הפנים וראש הממשלה, יצחק רבין.
ללא יתכן, אמר מרס, שהממשלה נדרשים לעמוד במסגרת חוק ונגזר של תקנות, חוקים ותקנים בתחום איכות הסביבה במישור הארצי, כאשר במקביל, כל איגור ערים והחץ בכך, "יפציא" חוקים משלו בתחום איכות הסביבה, והמלכים, במספר של דבר, למעמס על התעשייה והמקומות הפועלים בכוסר התחרות שלה".

נהג מכבש נימחץ למות באחד בניה בהד ינה

(ע) - נהג מכבש מנצח נהג אחמול בצריח במאונת עבודה באזור בנייה באזור חי ינה. נהג המכבש נעס בטלית כלכש כאור הבניה שבו נבניה שכנת מנוריים ורשה. לפתע, מסיבה בלתי ברורה, הנהג המכבש שבר נהג, מפלע הדיר לעמס של 6 מטרים בוזארי, ומחץ למות את הנהג.

אח השבוע הקשה שנובד על המדינה בחס סדאם חוסיין בתזכורת קטנה שהדיצה לא מעט שאננים לתחנות החלוקה של מסיכות המגן שם מכינים כבר כוכב חדש "המעדבון" שיכסה לנו את כל הראש

המעדבון יוצא לו האדוו

21 תלמידים נפצעו בתאונה בדאש העין

(ע) - 21 תלמידים נפצעו אומלל בבוקר בהתנגשות בין שני אוטובוסים פרטיים בבניש ראש העיריפת תפוח. האוטובוסים הסיעו תלמידים בני 14-13.
המשיה אמבולנסים של מר"א נשלחו לתקן פינו את הנפגעים לבתי החולים "בלינסון" ו"השרון".
רוב התלמידים נפצעו באיכות קל, ולאחר שיקבול טיפול רפואי - יוחלפו לבתיהם.

פיס צ'אנס

התגרלה מיום 12.10.94	♦	♥	♦	♠
7	9	K	Q	

חברת העובדים השיתופית הכללית בארץ ישראל בע"מ

חברי מנהלת חברת העובדים חנכם מוזמנים לשיבת מנהלת חברת העובדים שתתכנס ביום ראשון 16.10.94 בשעה 13:00 בבנין חועד הפועל קומה 7. על סדרי היום: אישור כינוס חברת העובדים.
בברכה
ח"כ חיים רמון
יו"ר חברת העובדים

Handwritten text in Arabic script, likely a signature or note.

להוציא ביצים מהכיס

ארבע פעמים היתה השבוע הטלוויזיה במוקד: הראיון עם שר החוץ הסורי, פיטר ארנט ששידור שוב מבגדד ב-C.N.N., ארוע הדמים בגזרת שבועה בירושלים, וקליטת הממלא במרשם הקשה של חסינתו של החייל נחשו וקסמן.

האם הראיון שקיים אורי יערי עם שר החוץ הסורי לא היה בגדר תחזית? ורי המראיין לא תיקן ולא העמיד על דיוקן שום עובדות שרצונו בצורה מפורטת על ידי מאורק אישורי.

שר החוץ הסורי ראה בראיון אקט פוליטי כלפי האמריקאים. זאת היתה מחווה שלו ללחץ חוק שהם מפעילו עליו. אני גם לא אתפלא אם הוא ביקש משה בתמורה. באשר לראיון עצמו, ורי שהתחרות בין העיתונאים היא על הסקפה במקרה הזה המראיין צריך להתנהג כמו ילד טוב. ככל שהראיון הוא עם אישיות בכירה יותר, אין ברירה שכתב אלא להתנהג כך. שרי אמר אחד יערי ריצה לראיון את אסר, הוא צריך שיהיה לו "ציגונים טובים בריקורד", החשיבות של הראיון עם מאורק אישורי היא כעצם קיומו של הראיון. התיכונ מוחת חשוב. קשה מאוד לאדם אחד לשכנע עם שלם באמצעות ראיון אחד.

האם סראם חסיין לא השיג את מטרותיו בכך ששידור ארנט מ-C.N.N. שידר שוב מבגדד? כן, אני בהחלט מסכים עם ההנחה הזאת. נושא הסנקציות עלה אמנם באר"ם, אבל בשום אופן לא עלה על סדר היום הצבאי. סראם חסיין ידע שעל ידי גימיק כלומ - על ידי הוצת כוחות דורמה, הוא יפנה אליו את מלא תשומת הלב. היה ברור לו שהוא חוצב להכות לא יהיה גימיק

המערבון

דיווחים השבוע על היריחויות שחשכו סראם חסיין לגבול עם כוחות, לא הצליחו תורם לא להחזיר את הישראלים לתחנות היריחויות של ינואר-מארס '91, מי מלחמת המפרץ. סראם חסיין אוקטובר '90 היה חודש שאנו למי, כשהאלופים חזרו והחזירו מפני מלחמה מתקרבת, אך בראש של הישראלי המצוי התרוצצו ראנות האנטישמיות והכוחות והאוויר, רק לא הטילים.

השבוע, במרפאת קופת חולים שטיפלה בנפגעי הילום והמלחמה, עריין לא נרשמה עלייה במספר הפגעים. יום שני הוא יום הטיפול שלי במרפאת שכונת התקווה, ולמרות שהמטופלים שלי ממון המלחמה יורדים שהיום אני כאן, אני אחד לא הגעתי סימן טוב, שלא מתרגשים יותר מיד, אומר ר"ר אורי סיל, מנהל מרפאת מבוגרים במרכז הקהילתי לבריאות הנפש של קופת החולים.

כמו חזר סינה, חרדות, אבל כשהו לפתח תופעות סראם חסיין טראומטיות לו בעיה נפשית שיש לטפל בה. שנהרשתים לחד המלחמה, אנשים עריין נתקפו בחרדות בכל תחילת תורם, כיון שבוטרו שגם התקפת הטילים ארעה כאשר יד גשם אנש נכנסו לחדרה דרך האטומיקציות, אבל רובם התגבר על הפסיק כבול לטיפול.

אנשים שביתם הפוצץ התקשו להתגבר לביתם החדש. כשהם נרשמו הבתים לפי תוכנית המוקדית, הבעיה היתה וית בשכונת התקווה, שם מרובר בבתיים פרטיים, היה מקרה שני אס שבתו נרשם לגמרי עצר את עובדת הבניה, שבר בית אחר ושם ניהל מלחמה עם הרשויות וכל זאת, כיוון שבתו נכנס לבית קרוב מדי לשכנים, עם מטבח פתוח מואר וכו'. רק עכשיו הגיע אותו אדם למסכנה שכרא לו לחזור.

בסך הכל, מספר ר"ר מילר, כי במרפאתו טופלו בשלב הראשון 40 עד 50 איש, חלקם כבר בשלב שבו מונז לבתי המלון, "הטיפול שניתן", הוא אומר, "מע מצב פוסט-טראומטי מלכותי. עיינ ישנם אנשים שאינם מסוגלים לחזור ולתפקד: רגישות לרעש, לא ישנים טוב בלילה, לא מרדמים ולא מסוגלים להחזיר בעבודה, ואולם לשמחתנו מרובר במספרים בדרים.

במקרים כאלה, הנפגעים העקשים הם הילדים: הלן מושפעים מהוריהם, אך בעוד שההורים כבר התגברו על הסימפטומים, הרי שהילדים המשיכו לעשות את ציגים במבוכים או להיכנס למיטת ההורים בלילות. ההורים מצוט טרבו לקחת את הילדים למרפאה, מחשש שיפתח להם "חיל פסיכיאטרי, מה שהחמיר בעיות שלא היו קיימות קודם, כי שמרגיש ר"ר מילר.

התנחה, שניצולי שואה רגישים יותר למצב, ועקב כך פגיעים יותר, הוסיפה. ר"ר מילר: "ברמת הסייסים יש ניצולי שואה ונס יותר מאשר בשכונת התקווה, ובכל זאת, רוב המטופלים הו מתקווה".

עוד הוא אומר, כי הצעירים נלחצו יותר מהקשיים "זאת נגל חוסר התגוננות שגילו המנהיגים, הם לא ידעו איך לזרז אל העם, כיוון שנקמתה עליהם פסיכיות, והמצב היה מעורר ל גליהם. נחמן שי - שהפגין מנהיגות - יצא ממצב.

אחת הבעיות של המלחמה אכן היתה השאלה, מי ציץ להרגיע את העם ובאיון צורה. היתה ביקורת ועלה עוד לא נטו את הרעת, לגבי הלגיטימציה לחדר, שהורגשה יתר על המידה על ידי בריאות הנפש, אנשים ראו בה עודד להציא התוצה הו החדרה במסך לגייס כוחות נפש ולהתמודד."

לחץ נפשי או איום ממשי, אבל העובדה שלא נפלז טילים כימים על גוש דן התגלתה בריעבר כמול גזל, שכן חרז מבקרת המדינה מספר 41 קבע, כי אורזי המדינה לא היו מוגנים ריים מפני התקפה כימית.

חוק התגוננות התשי"א 1951 מורה על צידוד של האזרחים באמצעי מיגון נגד התקפה כימית. בפועל, דרישות חוק אינ מקיימות כמלאן מחוסר משאבים. הביקורת הראשונה בנושא ה נעשתה ב'85, ומאו נערכו ארבע ביקורות בשנים '88, '89, '91, '92 כלומר, שתיים לפני המלחמה ושתיים אחריה.

למעשה, נברך נושא המיגון על ידי המפקדת כבר בשנת '80 בדר"ח 40. ואולם הדר"ח נותר סורי והממצאים התפרסמו רק בדר"ח ה'41. ר"ח זה קבע, כי מסכות שיוצרו בין השנים '72-84 לא סיפקו הגנה לבעליתן לכשליש מהאוכלוסיה. צלל אמנם עשה כמיטב יכולתו כדי לצייד את הציבור, אך לא עלה בדעתו ששקטור המיגון של המסכה איננו 100 כמו שנקבע מראש (שקטור מיגון הוא המדיר ליתם בין ריכוז החומר הנפגעים במסך שבו נמצא חובש המסכה, לבין ריכוזו בחלל שבין המסכה למיגון. צלל קבע כי שקטור המיגון לאורחים הוא 100 לפחות, בעוד שהשקטור לחיילים הוא 1,000. הסיבה למערך היא הנתונה כי הדר האטום מנביר את ההגנה פי עשרה, כי שנספשו של רוב החיילי האזרח מקבלים הגנה שווה.

למעשה, המלה האחרונה במיגון טרם נאמרה: מרובר במסכה חרשה, פרי פיתוח מקורי, שנקראת בשם האקוטי "מערבית". מסכה זו בניה על עקרון כימי מלא של הראש - שילוב של מסכה אי, פה ומשקף, כשהאטימה מתבצעת מכיון שזה המשמש. היעיון היה לחלק את המערבון כבר במבצע רע"ל ואולם בגלל בעיות במימון לא ניתן היה להפיק אותו עד תחילת '92.

בעקבות פרסומו של הדר"ח התקפה המבקרת קשתה על על ידי הממשלה וזו על ידי הצבא, אך בסופו של דבר חזרו הערטים

המלה האחרונה במיגון

לחץ נפשי או איום ממשי, אבל העובדה שלא נפלז טילים כימים על גוש דן התגלתה בריעבר כמול גזל, שכן חרז מבקרת המדינה מספר 41 קבע, כי אורזי המדינה לא היו מוגנים ריים מפני התקפה כימית.

חוק התגוננות התשי"א 1951 מורה על צידוד של האזרחים באמצעי מיגון נגד התקפה כימית. בפועל, דרישות חוק אינ מקיימות כמלאן מחוסר משאבים. הביקורת הראשונה בנושא ה נעשתה ב'85, ומאו נערכו ארבע ביקורות בשנים '88, '89, '91, '92 כלומר, שתיים לפני המלחמה ושתיים אחריה.

למעשה, נברך נושא המיגון על ידי המפקדת כבר בשנת '80 בדר"ח 40. ואולם הדר"ח נותר סורי והממצאים התפרסמו רק בדר"ח ה'41. ר"ח זה קבע, כי מסכות שיוצרו בין השנים '72-84 לא סיפקו הגנה לבעליתן לכשליש מהאוכלוסיה. צלל אמנם עשה כמיטב יכולתו כדי לצייד את הציבור, אך לא עלה בדעתו ששקטור המיגון של המסכה איננו 100 כמו שנקבע מראש (שקטור מיגון הוא המדיר ליתם בין ריכוז החומר הנפגעים במסך שבו נמצא חובש המסכה, לבין ריכוזו בחלל שבין המסכה למיגון. צלל קבע כי שקטור המיגון לאורחים הוא 100 לפחות, בעוד שהשקטור לחיילים הוא 1,000. הסיבה למערך היא הנתונה כי הדר האטום מנביר את ההגנה פי עשרה, כי שנספשו של רוב החיילי האזרח מקבלים הגנה שווה.

למעשה, המלה האחרונה במיגון טרם נאמרה: מרובר במסכה חרשה, פרי פיתוח מקורי, שנקראת בשם האקוטי "מערבית". מסכה זו בניה על עקרון כימי מלא של הראש - שילוב של מסכה אי, פה ומשקף, כשהאטימה מתבצעת מכיון שזה המשמש. היעיון היה לחלק את המערבון כבר במבצע רע"ל ואולם בגלל בעיות במימון לא ניתן היה להפיק אותו עד תחילת '92.

בעקבות פרסומו של הדר"ח התקפה המבקרת קשתה על על ידי הממשלה וזו על ידי הצבא, אך בסופו של דבר חזרו הערטים

דאם חוסיין הצעיר השבוע גם אורחים ישראלים מודאים, שהחלימו מסיכות

המערבון יוצא לו הארון

שבוע קשה עבר על המדינה, עקוב מדם ומאור, בדרך הכואבת אל העולם • ראשיתו של השבוע היתה שיכת דווקא לסדאם חוסיין. למרות דברי הארועה, הצידוד העורדים שחשף לא מעט ישראלים המחזקשים לשכוח • יצאנו לגאש מה עשו השמועות לגיבורי המסך של ימי הסקאדים, איך גיגים במשרד מבקדת המדינה ובמרפאת שטיפלו בנפגעי הפילים ומה חדש בפי הכדענים שהבחיחו אז שלא יזיו פילים • זו גם ההזדמנות להזכורע למערבון: המסכה החדשה האמורה לכסות את כל הראש

מה עשו לך והשמועות השבוע?

מחשבות מורחקות. סמדר וינבר

• עזיז סמדר וינבר, בתו של הרון הטילים מרמתחן, איתן גרגולנו. חרשבת מטולה, או אם לשלושה, היום אם לחמישה, שני לדיה שגולדו לאחר האסון נקראו על שם אביה - ליתן (3), ושון איתן (חודש וחצי): "זה מחזיר מחשבות מורחקות מפעם. אני אחד לא חושב שיכולה להתפתח מלחמה כמו אז, למרות שגם אז האלופים אמרו שלא תהיה, הרי סראם חסיין מטרף, טילים מכל סוג מלחצים במיוחד כשיש ילדים קטנים, והרילמות היומיומית זו האם להשיב אותם עם הראש למה או לשם, לפי כיוון הנפילה המסוער של הטיל."

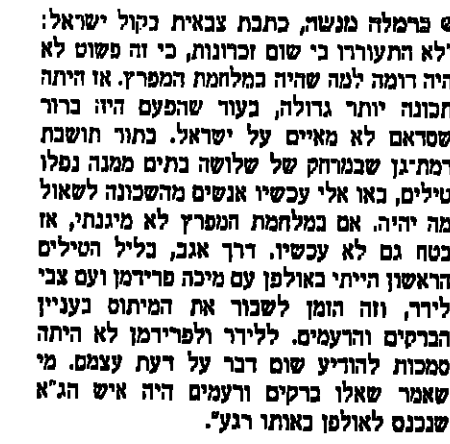
לא חוזר בו מן 'העורקים'. צי"ץ

• שלמה לרז (צי"ץ), ראש עיריית תל-אביב בזמן המלחמה: "סכירות נמוכה קיימת בתורעה ולא לקחים צ'אנסים, אבל עוד לא צריך להוציא התוצה את המסכות ואם המסקלות, אני סומך על אהוד ברק ועל יצחק רבין, שהם עובדים על סמך נתונים מרזיקים יותר ממה שהיו בעבר. אינני חוזר בי מן 'העורקים', רדי על אמת לא מסכימים. פעם עייק - תמיד עייק."

לא חוזר לחקיד. נחמן שי

• נחמן שי, דובר צה"ל היום מנכ"ל הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו: "לא יוצא לי לשמוע הרבה חדשות בזמן האחרון, כי איכשהו התנתקתי והתחלתי לקסום בנושאים אחרים. הייתה הערת, לטילים ולהערכות הוצבאות לא מרבות אלי, זה מסכר לי את אותה תקופה, אך לא יותר. אנשים עצרו אותי השבוע וחברתי שקאלו בסלפון על המצב, אבל אני מקבל הכל כפזק שהחתיים מבחינת התפקיד שלי לאיני לפני ארבע שנים אני מניה שצולל בנה תפיסת אורח ומימון אור היה 'איש הגרזיע' בעת הצורך. אני סומך על מי שצריך, שהוא ככה חשב על היעילות מתאמה. אני לא מתכוון לחזור לתפקיד, ובכל מקרה, לא שיהא לי לשום תפקיד רמה סאן המלחמה."

לשבור את המיתוס. כמלה מנשה

לשבור את המיתוס. כמלה מנשה

• צבי לירי, שדר כליל הטילים הראשון, היום דובר קול ישראל: "הידיעות העכשוויות לא עושות לי שום דבר. אני באופן אישי הערכתי שזה תרגיל חסר משמעות שהאמריקאים מנסחים כדי להשיג רעת קול אחרת. דווקא לפני יומיים ריביתי עם מיכה פרידמן ושומפו הגליצי לתשריד ההסטורי על הנושא, ושנינו תהינו מה עלה בגורל התחקיר שנעשה על ידי מחלקת ההסטוריה של צה"ל על פחית המלחמה, ואשר בו השתתפו גם פרידמן וגם אני וחשבים שיתגלו דברים מעניינים על מידת המכונות של צה"ל."

• אורי מנזר, ראש הג"א בזמן המלחמה, היום ראש אגף לשעת חרום במשרד הפנים: "השבוע הזה הכיר לי את ימי הבוננות והכוננות הראשוניות, אם כי האיום היום איננו מוחשי כמו בעבר, וכמובן שהמערבת מכונה הרבה יותר. דווקא אז שמתינו שנחמן שי שיוצר אותי משימת המדינה האומי, כי הו לי הרבה משימות אחרות."

חמערבת מוכנת יותר. אורי מנזר

האין מן האסון

הבטחוניים שטיפלו בעניין, כי הסכנות שהועלו גברו והיו ברובן צודקות. לשיפור המצב הוחלט לפתוח במבצע רע"מ, שמטרתו רענון הערכות, והחלפת הישנות, מתן ערכות לאנשים שאין ברישומם ערכות, ובח החלפתן של המסכות בהתאמה אישית לפניהם של המבוגרים.

השבר ציין דובר צה"ל, כי מאז תחילת המבצע באוקטובר '92 עד סוף ספטמבר '93, הוחלפו/רוענונו יותר מ-4.6 מיליון ערכות, שהם 90 אחוז מכלל הערכות. 200 עד 300 אלף איש שעדיין לא עשו זאת יוכלו לעשות זאת עד דצמבר השנה. מי שלא יחליף את ערכתו ייאלץ בשעת הצורך לבצע רענון עצמי בביתו על פי סרט הדרכה שיוקרא בטלוויזיה.

מפקדת צה"ל העודף מתכננת להנפיק ערכות מגן לחושבים חסרי ערכות, להחליף ולהחליש ערכות שחוקקן מן, לבצע בדיקות וסריקים ולהפעיל מערכת הסברה בתקציב של כמאה מיליון שקל לשנה עד '96, מתוכם 22 מיליון שקל להפעיל מערך התמיכה, והיתר לרכוש.

כמו ציפור נוטפת נפט

"כשמגיעים לממשלה מחפשים כמה שיותר שררה וסמכות למתן".

עדיין ישנם אנשים שאינם מסוגלים לחזור ולתפקד. ד"ר אורי מילר, מנהל מרפאת המבוגרים במרכז לבריאות חוגש של קופ"ח

לא קמע מכרמ בדיוני

אוגוסט '88 לא היה הקץ והם ביהור שחורית בימי חיי אבל אין ספק שהוא היה הקץ שבו ראיתי וחי הרבה ורעות, ושקיעות ובמיוחד את מה שבאמצע. קיץ '88 היה הקץ שבו הסתיימה לדיוני באופן רשמי והפכתי לדיוני.

יום אחד לפני ארוחת הערב, או שמא אחריה, נלקחנו כל מחלקה א' למגרש הכדורגל של המנהל. בתור "דיוניות" אמרתי עוד קיוונו ששם מקיימים הבנים והנחלאים משחק מועד, שבו נשתלב היטב במוקדירי פיקור ומטה (כלומר במשרדנו). אבל לא. למיכית שלנו היה רצון למשחק אחר.

על הגג שדרו סדרו בתחנות נילונים שקופים, חגורות משונות עם מוקדים ואבקות, ומסכות שחורות מגומי, שמשכו לי כשעירות, והראו כאילו הרגע נגנזו מתפארת "האיש שנפל מוכבב אחרי", מרס שראיתי שבע לפני היום בקולנוע פריז.

מלים כמו אב"ח (אטומית-ביולוגית-כימית) וחל"צ (חומרי-לחימה-כימיים) שנושרו, שם נשמעו כמו ששה מודית, שהוציאו המ"כיות כדי שלא נבין על מי מיתנו ון מרכלות.

אבל בגיל 18 אין זמן לשאול שאלות. רצנו בין התחנות ושוב רצנו ושוב רצנו, והשברע ותקופה כצעיר ויצה ממסע להבנת התבונה דרך חמסד ולהבנת המסקלות וכל זה. כזו ששלושה שבועות אחרי כך ישובו אחרי לעשות קפה בקה"ח ואם זה לא מספיק - כדי שששת-חצי שאלות חודשים לפני התחממות לראות לעולם, שגם אני למדתי משהו במחשבות.

אוגוסט '90: את הערכה האחרונה שכלל זאת קבלתי שמיני אישה שהיא בבירור, יחד עם כל בנרי הקיץ, ומיני

עורך שלומות

פאה כי העירקים מתעקשים שלא לדרת מכתמות בתריל המסע מתחבם, ממש באותו הערב שם קום סדאם חוסיין את צבאו לעבר גבול כווית, נער נאיר יהודה כנס רב משתתפים של שליחי עליה פעול בעירק לפני כ-50 שנה, ושל המשפחות שהיו העירקים שאירחו אותם בבתייהם.

לא אחת כבר סופרו עלילות גבורתם, תושבים, ועו"חם של שליחי המוסר לעלייה ב' שפעלו בקרב יהדות עירק בשנים 41-51. לשני אנשים, מרדכי ברדפורט ושלמה הלל, אף הונחו שליחות זאת קיש קפיצה לפעילות בסתגנית-צבאית-מפלגות בהמשך הקריירה שלהם.

ללא הקהילה היהודית, ובקשר ללא המשפחות שאוח ואימצו את השליחים באותם שנים, לא היו מסוגלים שליחים אלה לפעול ולהפעיל את מאות ואולי אלפי חברי התנועה הציונית, אותה ר"ר אתי (אסתר) מאיר, שפרטמה לאורנה את ספרה "היהדות והיהדות עירק 1941-1950", ומשמשת כחוקית בפרסום חומרי יהדות בכלל הנמצא בארכיון-היהודה. לאתי, אף לא רמ עדי: אלא ילדות עירק ואביה דווקא מאוסטריה.

בעוד סדאם חוסיין מצעיד

ומסיג את צבאותיו, הכוחות

העירקים המקומיים צרו על

אורייהודה בכנס רב משתתפים

לציון מלאות 50 שנה להקמת

המחתרת הציונית בעירק

שליחי העלייה והמשפחות

שאירחו אותם תוך הסתבנות

יתירה נפגשו בערב מרגש

במרכז למורשת יהדות בבל

גיבורי הכנס היו דווקא

האנשים הפשוטים שעמדו

מאחורי המעשים הגדולים,

אירחו את השליחים, דאגו לכל

צרכיהם וידעו לשתוק

הכנס המרגש, שהתקיים באותו מרכז, נערך לציון 50 שנה לשליחות בעירק, והוקדש למפגש בין השליחים והמשפחות שהסתירו אותם במדינה זו. גיבורי הכנס היו דווקא האנשים השבויים, שעומדים מאחורי המעשים הגדולים: אותו עירקת בן שהביאו בביתיהן את השליחים: אותם בחורים שחייו היו בסכנה אם האזרחים הבחתי לגאולים היו מתגלים בנתיבות האמונות קשות-ידיים שראו לכל צרכיהם של השליחים, כיס וגיהצו את בניהם, הגישו את מזונם, ושתקו בשפתיהם ושתקו כאשר השכנים ריכלו על "הגברים הורים" שהיה בביתיהן. לא אסור להגיד מלה אחת להגנתן - פן יתגלה הסדר, ויתפסו את השליחים ואותן.

התרגשות רבה היתה באוויר, ו"מרכז מורשת יהדות בבל" נראה לרגע כמו כוורת רבורים פעלתנית. כל כך הרבה חשיקה נשקיות, דמעות, לחיצות יד, נתיחות כתף ואפילו צוחות קול על העורף - כבר מזמן לא נראה במרחב שכך הורה, והדלק והירוק.

יוצאים למשימות לילה

ד"ר מאיר פורט את הרקע ההיסטורי לאחת תפוסה: עד 1941 היתה יהדות עירק במצב טוב מאוד. מרכז בבל-140 אלף נפש, בעיקר בערים הגדולות - בגדד, בצרה, מוסול, וכו' וכו' מערים בחברה העירקית, והמוסלמים בכבוד, וזכו לשיתוף זכויות מלא. בשנת 1941, על רקע של פעילות אנטישמית במחשבה נאצית, התחולל בגדד מרד שבו נספו כ-30 אלף איש. ההיסטוריוס נתן על הקהילה כמעט ביום בודד, ולמשלה לאחד חתלה התארגנות הציונית בקרב יהדות עירק. "אמנם התנועה הוותיקה של הקהילה ניסתה לשמר את הסטטוסקו וההשלים עם המצב, אבל בקרב הצעירים היתה

על נערי ונערות בבל

לאחת הימחות לא היו מחשבות רומנטיות לגבי השליחים. משפחת סופר

הסיסה שמצאה את ביטוייה בתנועה הציונית מחד, ובקומוניזם אחר מאידך. באותן שנים היו גם שערי אירופה סגורים לגמרי, והשוב בארץ ישראל החל לגלות עניין בקהילה, בעיקר כשנציגא לעלייה לארץ".

השליחים הראשונים מארץ ישראל הגיעו לבגדד ב-1942. טאשם עמד אנצ' סירני, שהיה בתפקיד כיסוי כהנאל סולר מנה שעסקה בעבודות תשתית בעירק. הוא יכול היה להתגונן בבת מלח ללא כל חשש. שני השליחים הנוספים, שרמיה גוטמן ולמים הארכיאולוג המפורסם ועודא כדורי (ממוצא עירקאי), היו הימים למצוא לעצמם מקום מגורים שבו יוכלו להסתתר, ושיוכל לזכר גם את פעילות החינוך והעלייה שלשמה נשלחו. משפחת סויק היתה הראשונה שנתנה להם מלגיה, ושני השליחים התגוררו בביתם.

ד"ר מאיר: "היה בוח סיכון רב עבור המארחים, משום שאם היו נתפסים, מצבם היה כבי רע. עד שנת 48 זה יכול היה להיגמר בבת סחר ובעניינים, ואחרי הכרזת המדינה והחלפתה עם הערים, הסתבנות אותן משפחות אפילו בעונש מוות בתלייה נצוצת בגדר."

"למולנו איש מהמארחים לא נתפס, והדבר מעולם לא עמד במבחן. בכל אופן, אחת הבעיות הקשות בהסתרתם של השליחים, היתה מוצאם האירופי. רובם היו חברי קיבוצים ממוצא אשכנזי, שנתקו לחוותם הבדיה, גם לא ידעו מלה בערבית. ואם ידעו מעט, זה היה בגיב מלטיני שהיה דווקא מעורר חשש. בשל כך היו השליחים "תוקעים" בבתי המארחים רוב שעות היום, ורק לעת לילה היו יוצאים למשימתם.

מתחת לאף של "האחים המוסלמים"

שלמה הלל שהה בחז"ל בעת שהתקיים הכנס, אבל אודי ולביט (סופר) נוכחת: "הלל הסתתר בבית דודי. אני קראתי לו 'הינשתי', כי הוא היה יוצא רב בלילות".

מרים ולביט (סופר): "הלל הגיע לביתנו בצבצה ב-1946. הוא אגבם במקדור ילדי עירק, אבל עלה לישראל כילה, וחזר אחרי שנים כשליש בגיר ובקושי ידע את השפה. לא ידענו את שמו האמיתי, והתבקשנו לקרוא לו בכינוי 'עמו יוסף', שזה 'דוד יוסף'. פעם אתה הוא חזר לבית מבוהל ואמר שגילו אותו. מיהשו ברוחם קרא לו 'עמו'. פרצנו בצחוק. בעירק כשלא יודעים איך קוראים למישהו מבנים אותו 'עמו'".

יוסף סופר: "אני הייתי או כן עשר, וסיפרתי שהוא בא לבית שלנו לבחור לו כלה מתוך אחיותי. כל החברים שלי קינאו בו על הבחור המשובח שעמד לפני".

כאשר נשאלות האחיות היפהפיות לבית סופר אם היו להן מחשבות רומנטיות לגבי השליח הצעיר שחי בביתן ון עונות בשלילה.

אודי: "הייתי נערה צעירה מרי. אבל היה לנו קשר טוב מאוד. הוא לימד אותי עברית, אני וזכרתי במיוחד את השיח 'זעירא' כמור. הלל גם הצליח ללמוד לאמא גומיה".

מרים: "מתחת לבית שלנו היה בית קפה של תנועת 'האחים המוסלמים'. חלק גדול מהשעות הלפנו נבנוע לפעילות התנועה ונבנוע משום, ממש מתחת לאבן".

טרם הפילו - וכך יצא שחלק גדול מהעולים הגיעו דווקא לאותם קיבוצים שהם יצאו השליחים.

היה גם מקרה ירוק, שבו אנשי השומר הצעיר עשו מעשה ושלו את ישראל הרץ (קרט) מעירישה, להקים קו שומרי בעירק. הוא הגיע לבגדד, משם נשלח לבצרה, ובלחץ השליחים האחרים החזר לארץ אחרי שבועות ספורים. הם הרגישו שיש להם מונטול, ולא רצו שום פוליטיקה מעבר לחינוך הציוני".

בסר הכל היו בעירק בשנים 42-51: כ-20 שליחים. בשנים הראשונות החל סטפון קל של עלייה, ברובה בח"ח לנאליה, לישראל. חלק מאותם עולים, בהם רפאל צורני שעלה לישראל ב' 42, חזר לעירק אחרי חמש שנים בשליחות. גם השר לשעבר, מרדכי ברדפורט, עלה לישראל וחזר כעבור שנים ספורות בשליחות. הוא אף נתפס בשנת 1951, והצליח לברוח. היו גם מקרים כמו יואב בירדוקסן (שופט בדימוס מבראשע) שהיה על חקן איש קשר וסיוע לשליחי, ואף קיבל משכורת מהמוסר לעלייה ב' - וואח בשעה שגורל צומח במחתרת, ולא היה עד אז כלל בארץ, כמו שאר השליחים.

ד"ר מאיר: "חמשת המשפחות שאירחו שליחים בבגדד באופן ממוסר הן סוייק, בכא-יהודה, שאשא, בכור, ומנדלאר". אמרת ד"ר מאיר. "נוסף להן היו עוד רבים וטובים שאירחו למשך תקופות ביניים קצרות".

קטי יהודה לבית בבאי: "עוד לפני שהתחתנתי הדרי כבר אירחו שליחים. אחרי שהתחתנתי עם יחזקאל, המשיכו במצווה. היה לנו אפילו מכשיר קשר בבית שהשליחה, מלכה רופא, היתה אחראית להפעיל אותו, עד שלימדה את אחי הצעירים שלנו".

יחזקאל יהודה: "מלכה לא שלטה בערבית, וכך נאלצנו ללמוד עברית. אמנם ידענו לקרוא ולכתוב מלימודי התורה, אבל לא הבנו ממש את פירוש המלים".

קטי: אחרי שגורלה כתנו הבכורה הפסקנו לארח. לא יכולנו לעמוד במתח".

הוות שאולה

את מקומה של משפחת יהודה מילאה במהרה משפחת שאשא. מרסל שאשא זכתה בכנס לכבוד מלכים. היא קיבלה מחמאות ונשיקות על האירוח שהיא ובעלה המנוח, מנשה, ערכו. גם אם בעלה, "אומנשה", זכתה שיעלו את זכרה ואת זכר מסעיה, ושתיקותיה. הדרי מנשה שאשא ידע הכל ולא הציאו מלה אחת מיותרת.

מרסל שאשא: "השליחים לא סיפרו לנו את הכל. שמתי לב שכל יום בשעה מסיימת היו הפרעות ברדיו, או שאלתי בהתמחות את השליח, אם הוא יודע מה גורם להפרעות אלו. היו אלו, כמובן שעות השידור לארץ. גם מהרגו להעסיק עורות בית, ונאלצנו לעבור דירה כל חצי שנה, כשהשכנים התחילו לחשוש".

יואב בירדוקסן הודה למרסל שאשא במלים המות על האירוח באותם ימים, ואמר שהמארחים הם כמו חסידי אומות העולם. הוא גם העניק למרסל תמונה משותפת של בעלה, יונתן בורב (יונס), ויואב עצמו.

אחרי שנים ספורות עבר שריטס האירוח למשפחת בכור, ולבסוף למשפחת מנדלאר.

"רגנו טוילה רחבת ידיים, 450 מטר על שני רונם בפרבר בגדד", נזכר אוראור מנדלאר. "אבי היה סוחר שכל השנים היה פעיל בתנועה הציונית ותרם לה כסף רב. הבית התרוקן, וחלק מהאחים כבר עלו לישראל, באופן לא חוקי דרך פרס. ב-1947 התחלנו לארח שליחים. בביתנו התאכסן מרדכי ברדפורט שאפילו קיבל זכות שאולה של אחי, ניסים, שכבר היה בישראל. למולנו, באותו זמן לא היתה נהוגה תמונה בתעודת הזהות העירקית, וכך היה קל ליידי תעודות, או לשאת מסמכים של אנשים אחרים."

נוסף לכך, שהו אצלנו גורלי, צורני ועודאל. ככל שידעו לי, הם אשילו בנו אצלנו בבית סליק, כלי שידענו. כאשר תפסו את ברדפורט נאלצנו לנטוש את הבית במהירות, ולא הצלחנו למכור. אבל העיקר שיצאנו בשלום".

געים בכור גם הוא, אחרי שמכר את ביתו, התגורר אצל אוראור.

היה גם ניסיון קצר של כמה שליחים לשכור לעצמם בית, ולהתגורר בו באופן עצמאי, כעזרתה של סוכנת בית, דבר שהיה מקובל בעירק.

יונתן בורב (יונס): "לי היה ספספורט מווייץ על שם רופא, ולשליח השני, דן רם, היה ספספורט על שם מהרגר רכבות. ליד הבית היה שלט שהכריז שפה נר רופא. לילה אחד הגיעו אנשי משטרה ודפקו על דלת. רעדתי מפחד וחשתי שנתגלגל. השוטרים הסבירו שחיטה קטטה באזור, ויש פצוע. הם ראו את השלט בכניסה ולכן חשבו שאוכל לספל בפצוע. חשבתי שזה הסוף שלי, ואז באה לי הברקה: אמרתי שלצורני אני וסרינו, ורופא בהמות, וכך הבית לי לנפשי".

מרדכי בן-צור: "כולם מוכיחים את הבתים שהתגוררו בהם. חשוב גם לציון את המקומות ששימשו ככיתות לימוד עברית, לאמוני הנהג, ולסליקים".

בראיה הסטורית, נראה כי התארגנות יהדות עירק לקראת העלייה נעשתה על הצד הטוב ביותר. אפילו תפיסתם של פעילים רבים, בעקבות הלשנה של צעיר ישרי קומוניסטי ב-1949, רשתה את ידי העושים במלאכה. ראשי המחתרת והכרוז במהירות לפרס, ואף סליק לא נחשף. חלק מהנוספים אמנם עונה שעות, אבל לא היו הצבאות להורג.

עולים רבים בחרו בעירק דרך פרס ב-1950. כאשר נתקק בעירק חוק שמאפשר הגירה למי שמוחזר על אורחותיו - יתידים רבים החליטו לשים פעמיהם מערב. שיאה של יציאת עירק היה ב-1951, במבצע "עודא ונחמיה", כאשר עשרות אלפים וחסטו שירות מעירק לישראל תוך זמן קצר.

מלך מלך מלך

הכדורסל שלנו, בנוסף לסידרת המשתקים

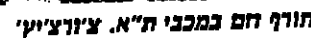
המרתקת של מכבי ת"א.
בין הנשים, המצב ענוס. נשירתן של האלופה
וסגניתה, אליצור חולץ וא.ס. רמת השרון, וזותירו
במערכה את מכבי רמתחן ואליצור נוהדוד
רמלה, שיתמורו עם יריבים מצרפת. עושה רושם
שהסיכוב הוא כנביעי אירופה יהיה ללא קבוצות
ישראליות.

מה בשאר ענפי הכדור?
בכדורגל כבר סימנו הקבוצות הישראליות
העונה את חופעותיהן בבנייני אירופה. בכדורעף
ובכדוריד רק החלו המאבקים. אין ספק, הקבוצות
ישראליות, בשני הענפים, ינסו לעשות כמיטב
כולן.

מרי פעם מורץ ויכוח מזור: האם הממשלה, ממקרה שלנו משרדי החינוך והאוצר, חייבים אגב את אירועי הספורט שלנו, במיוחד את אליגות במשחקי הכדור. התשובה, ללא ספק, ודאית. מאז שר האוצר המנוח, שמחה ארליך, שנת השכיבה, נקבע בוגר כזה. השיטור מגרשים על חשבון המדינה.

[illegible]

לא יתכן שמרי פעם ישוב הוויכוח בנושא
יסודי במגזרים. אם יש תצפיות לנושאי
חיות במיגזרים אחרים אסור להוניה מגרשי
רם, שאליהם בא קהל רב, ולא תמיד קהל של
צופים. כמדורגל פורצות קטנות גם כאשר יש
מורה. עלול לקרות שחוממי מוח יידעו
ו' שוטרים?

[illegible]

להפועל ירושלים, גם היא בגביע אירופה
קבוצות, זימנה ההגרלה יריב ספרדי מצויין,
אוגרס.

מבין שלוש הקבוצות שעלו לסיבוב השלישי קוראץ יתקשו שתיים להמשיך: הפעל לגיל העילוי, גם שני החרדים המצוינים ביותר, ראוי די ודאי רווח, תשחק גם היא עם יריב חזק, קטאר, ומכבי ארצות, מובילת גבולות האולימפית נשימה משחקים על רגליהם, ומבטורה עם ארטיסטים אחרים. להפועל אפסל, אורסה הארטיסטית.

יהיה זה מבחן אירופי מסקר להמשך קבוצת ארצות. אם יעברו שתיים שלוש מהן לשלב משחקים רשמיים לזכר לזכרונותיהן.

על

מנחם פרומן

יוו של היתרות כימי ח'לל היתה מצוות שביים אחד היסודות העיקריים בחיים תולדים. באותה תקופה היתה נתונים וזאת היתה היתריות גוברת מסורת ואת אלה השבויים, כלומר: כלבות את העצבים על צנת לשדרים.

היה זה בעולם בכפסי הצביון או בתרומות ודאי נחשבה הטען העליון ביותר של ידועים, וכן כיסופר המופיע במסכת כבא (ד"ר ד' עמוד ב') שכן נמצאת הסוגיה בלבוש הדברים - מספרת הגמרא שאילו אל שבור מלך החרתים) שלחה ארנב כזה אל חכמי הידורים. אמרו, אל סכנה זה רובת המצווה הגדולה, ישב החכם ועיין מה מצווה הגדולה ביותר והגיע שחווה מצוות פרוץ שבויים. מלך לך לקח את כל התרומה.

אם של מצווהו גדולה זו - של פרוץ שבויים

1992

העלתה רילמות מוסריות גדולות לא סחות. פי מעשה שהיה. הידברו לי על זה.

[illegible]

זמב צחור

[illegible]

אחרים פלג

מן הרגע שבו הוקרנה בטלוויזיה הקלטת של נשי חמאס על חטיפתו של נחשון וקסמן, נרחקו צד כל יתר הצרות הלאומיות והפרטיות של

מבט. כל שראיתי חסד מירי, שושבתי אצל חסד. ויהי חסד לנחות גם עלי ואף על חובי, והיא מתחברת כסכה לאומית: פגיעה במה מתגלית, שלום, עד כמה אפשרות. משהו חסר, וצומצם החיבור הזה מביא על צרה. וזהו ועד נוסט עליה התחלשתי, שאנחנו מרשים לנו אכזר, ועל היסס לפגוע ומהלך נוסט, אם לא ימלאו דרישותי. ומילוי דרישותי הוא כניעה דור אחר אדם. ואנחנו לא מרשים לעצמי להחליט במאמץ באיום המפקטיווי והחדש – האוי – להוריד עלי, שאם יעזו בחושן לרעה, אם אהליה ילכו על חיי, נעשה אונא אורח. ידע על מי שמופיע ב"רשימת השחורים" כשבעים הבא לא יהיה את שחרורו של מי וזה.

מדינת ישראל לא יכולה לדרת לשפיל כוח
ללי לפנוע בערכיה המוסריים הבסיסיים ומבלי
סכן את מעמדה במשפחת העמים. אגב, יתכן כי

עודד ליפשיץ

לפני שנשיא קרנו, פסקל ליסובה, בא השבוע
ישראל, פירסם "סופשבוע" של "מעריב" כתבת
ק עם הבשר ביום ראשון, הכתב, יוסי ולטר,
על לקטנו חזר וזרע סיפור בלעדי על שני
האחים – תאל (מיל) זאב וברק ונכדי שב"כ
ימים, חיים בורז – ששועים שם הרבה כסף
יחזמו בשמר הנשיא בעזרת מורייכים ישראלים
משמש ונכדור מישראל.

משתחררה נחשפה לפני כחצי שנה רבים. שאלו ימיו קשות את העיסוק המופשט של סיוע וזרדה איתות של שלטים אורזאים ותלמיכת הכפאון - לעולם אינן יודע את הדידה שבתום חמש הלחנה של שלט עירי, לדיכוי אלים של מתגוררי המליטים שבטים, שרצו שהיה חלק במלחמה שבטים שבתית כמסגור ורואה. באודי, שבחנה של שגנו, סירב כנראה מפני בכיר כמספר מלשלת ורואה ורואה הישראלית ימיתה עלושה ורואה, שכשחשבה נחל אחרת ופשוט בעית ארשת מחל אחרת ופשוט היה די מבין דואה שואה עורב כנפי ימיתה ישראלית ושחיליו מצדידים ברוב ימיתה.

[illegible]

מתיישבי גבול הנגב בצערי השלום של רבין.

אבל כולם הבינו היטב למה הכוונה. אני בטוח ש-
8000 החותמים שהגיעו בגלל עזר, מבניית א
החיים הגדול של מות הממלכיים שבא
לאחר יחס הציבור שהקים קולני
בבנימאל. וזרי מי שבנה גורר לעצמו אותו
לדעתו רומה למי שהגיע לקראת הבחירות
עדיית תלאכי ושהוא נטש לטובתה
אם תצינו.

אפילו החמאס לא מאמין שאנחנו מסוגלים לבצע

מעשים כאלה.
מה שנותר אם כן, הוא לסמוך על זרועות הבריטיות, על הממשלה ועל יכולתן על ערפול להספיק ע"י מי שצריך כדי להחזיר את נחשו וקסמן. אגב, הסכם השלום איתו, הוא שמאפשר למנות המעצם אל כתובת אחת ברורה הנושא באחריות, את כל המעשה לפחות על הפרתו לא נתמק, אבל עובדה עוישה להחליט.

עוד לפני החטיפה, "דק" אחרי הפיגוע הקטלני בנחל השבעה בירושלים, התאספו צעירים - מלשונות רובם ככולם חובשי כיפה - והוסיפו לרישמו הממוסרים לתלייה גם את ראיה המסתירה. הם דוחו אל קו "מוות לירבים" אלא גם "מוות לרבינו". הם יציעו קצתו

אבל הענייה העקבית היא לא על המוסריות האתא, אלא חוסר הנכונה הצבירות

קריאתיהם החרושת: חוסר הבדליות מהם ש מנהיגי הימין, גם של ראש העיר, שבינו ושמע

נכון ש"סוכנויות היריעות" פירסמו שהנשי

התלונן שהיילס שסיאל אימנן "משתדל" ב"רבות" הבורה בראיון, אלא "מעיב" בדבר "והברור" ששהיסי אמנן אגרא איה מה שיחיו, לן, אלא איה "התבור" לפה שאמרי, כי הנשי "היט" "משתדל" המצוינים המצוינים מחזיקים אותם קצו", וזי שמפר איה איה מחזיקים השמעת מעיה מהרות הורו לחלוקים, איה שן מעבנה "הנגלים" מדע איהו מרות מסכן חורו הורו לגנז' ולא לעירו אז לכפרו: דן מהסן בן שהיסיאמנן שאמרו ווא "למעיה" חושבים שערור שורו וואז ין באפרים, כחך דבר איזי להיטוט.

[illegible]

בכבוד ראש, נסיעה לשבעה זה את זה. הרי כאלה
סיפורי, נסיעה. שם הכל היתה שכולנו
עומדים למנהיג איננה פשוט. חרשני התגב
התחמקם בשלום תמורה שמים, חרשני לסיפור
אל פתח מהמתגברים, ואולי יותר חרשני נתינים
האישית, הצמודה כל כך לגור. התחמקם על
תחמקם בעצמי השלום משמעותית מיוחדת משום
השמיים. שם זה עוז השלום את מחיר
היחידות על השליטה בשטחים יותר מכל אתר
אתר במדינה. תחמקם במהלכי השלום ראשיה
להקרה ולכבוד.

ב"מספר הארץ" (7.10.44) הוסיף כותב הדו"ח על חבר לשעבר של קיבוץ עזריה: הסיבה: חיק שבו הואשם במניין און וגנר מחוסר תוכחות. שבער המוסר מתפרסמת תמונת האיש, על התורה: "המשיה" לוקמטר "משרות", און ערצו בקימה גאוגרפית תימה, למעשה מעשה הכלל עונאי. האיש היה חבר בכרזון ולא משרת, לענייני און כל קשר ער שיהיה בשמרת. מלבד רצון מבחיר התורה לזכות בתחומים כלל במחיר הכרזת גוסס על קיבוץ עזריה. חר הארץ דוע, שקשה לתמוס אותו על הוצאת דייב, ושלאחריו קיבוץ שמרת און כוח למשפטים תרשים.

וטלפונים ובלי משרכת בריאות וחינוך" – שישם לליבו, אבל מעל עלייתו לשלטון את ארמון הנשיאות. כבוד על זה "מליתנים רבים ש"ד ורלנים".

אריקסנס איטלקי מילא את הארמון בריאות עתק, מראות ובציאניות, בנרשית ברזלית וחפצי נוי יקרים. ולדו שמכיר ב"כאפרית" כה באפרית, בלי יוניני מלכות אי אפשר, ומכיו ש"מטורני" של הנשיא ארמון ש"ד וטלפונים האלה המינר, בוד ללודא, אשנין, ללא ידעית, זכא שולטן לא ספר מה קרה להם כשהגיעתליתם החלם לשפץ את הארמון: הנשיא כטח השליית אותם לכלא וחילל כל לעינים.

שי טקטיס של גאווה שפרויהסת: כחודשי לימור את הקונגולויס לאלכס מוסט מנצח, כחודשי

[illegible]

من الامام

הגל שמוטט את חומת ברלין וגרם לקריסת ברית המועצות שטף את בולגריה לפני חמש שנים, ב' 10 בנובמבר 89. המהפך בא מתוך המפלגה הקומוניסטית הבולגרית: שר הביטחון וחבר הפוליטביו, דוכי ו'ורוב, ומזכיר המפלגה לענייני חוץ, ורימטרי סטאניסלב, עמדו בראש המתקוממים נגד הנשיא מוכיך המפלגה, תיאודור ז'יבוק, שגרן מהדור הוותיק ששלט במדינה כדי בריל. גורלו נחרץ כשזורב לא איפשר לו להשתמש בכוחות הביטחון נגד מתנגדיו, וכינוס של הנהגת המפלגה הקומוניסטית הדיח את העריץ. האו"ם, הסוכנות הבינלאומית של האנרגיה האטומית, ביקר שגם בתקופות הקשות, בעידן סטלין ובשנים שלאחר מכן, הדיקטטורה

החיות

נולדה

שמינוב והקשר הבולגרי

לון שילון של הטלוויזיה הבולגרית קראים תומא טומוב, ולפני כמה חודשים הוא בא עם צוות טלוויזיה לישראל רק כדי לראות את ויקטור שמינוב. הראיון הארוך והמפורט שודר וזכה לתגובה חמה מהצופים הבולגרים. שמינוב לא ראה את הראיון הערוך, אבל מספר שהגיעו אליו עשרות טלפונים נלהבים מבולגריה. אלה שהתקשרו הגיבו בהערכה על דבריו והתפעלו מהשפה הבולגרית הרחוקה והמשכחת שמינוב. שלא נמנע גם אחר 55 שנים בישראל.

"בראיון תיאורתי את החליד השלום בין ישראל לערבים ואת עמדתו בנושאים אלה", אומר שמינוב, "וגם בשאלתי וענתי בנושאים הנוגעים לבולגריה ולעיתות. אמרתי שכישורלי איני רוצה להתערב בענייני הפנים של בולגריה או להביע דעה על המשטר שם, אבל אספר מה לדעתי הבולגרים יכולים ללמוד מסינוה של מדינת ישראל, שהם מתלהבים מאוד מהישינה. הסיסמה של השלטון הימני שם היא הפרטה. אמרתי שאנחנו חייבים את הישינה למפלגות - כלכלי, פוליטי ואפילו אתנו. תמיד רצינו שיפרחו מאה פרחים, וכך יש בישראל מפעל גרביים אחד ששיד לקיבוץ, ומפעל אחר לגרביים ששיד ליום פרי, שניהם חייבים להתחרות בשוק חופשי ומפעלי הקיבוצים עומדים יפה בתחרות. למרות שבקיבוצים יש בעיות כלכליות קשות. גם למפעלים רבים מחוץ לקיבוצים יש בעיות כאלה. סיפרתי גם על הישגי התקשורת הישראלית."

במשך עשרות שנים לא היה לשמינוב קשר הדוק עם בולגריה, עד שלפני כארבע שנים, ערב חרוש היחסים עם ישראל, הוצע לו לעמוד בראש אגודת הידידות ישראל-בולגריה, תפקיד שמילא עד לפני זמן קצר. הוא יצר קשרים עם אישים וגורמים רבים בבולגריה, וגם נילווה להרצוג בסיוור שם, שבו הנשיא הקודם נאם בפירלמנט הבולגרי. המצב בבולגריה קשה, אומר שמינוב, הבולגרים עברו מקיבוציות לקיבוציות, ממוניות צנטרליסטי ונוקשה לסטייה קפיטליסטית שהנם לא מסוגל לשלם את מחירי הימין לקח מהאגרונוציונל את השורות "עולם יש עדי הוסר נחריכה", והחריב את כלכלת בולגריה. בעבר, כשהייתי בבולגריה, זה היה עם מחיר. כשיש מיליון פנסיונרים שלא גומרים את החודש, האווירה היא של דיכאון וחמור נמחה. כדי לצאת מהמשבר העמוק הם וקוקים לקואליציה של הסוציאליזמוקריטים עם כוחות דמוקרטיים שאינם סוציאליסטים. רק כך יוכלו ליצור רוב שיבור אלמנטים פשיסטיים מהימין וגם את השורדים הסטליניסטיים משמאל. כשנתים האחרונות, מספר שמינוב, התחדשה העלייה מבולגריה, ומתקדילה הקטנה שם, המונה כ-5,000 יהודים, עלו כ-1,000 איש, רובם צעירים. "זה הופך מרתעה של אורה נמר על העלייה מרדסה אומר שמינוב, "שליטתנה יש בה שיעור גבוה של קשיים."

שמינוב מעלה זכרונות מהעלייה ההמונית מבולגריה, בשנים 48-49: "זה באו לכאן לפני גלי העלייה ההמונית מארצות המזרח, וזה איפשר לעולים מבולגריה לפלוש לירידות המניות ורבות שהותירו הערבים שברחו, וחטפו מעצמם שנים רבות וקשות כמעבודות. אלה שאז אז חישלו במלחמת העולם. בתקופת המצוקה שאחרי המלחמה, הם לא היו מפניקים והיו מוכנים לכל עבודה." "רבים מהעדות שאתה רואה היום באזור ירושלים", אומר שמינוב, "מערב הגיא ועד למבואות העיר, ניטעו בידי עולי בולגריה. מאוחר יותר כל אחד מהם נקלט במקצוע. רבים מהעולים הלכו לקיבוצים. הגיעה גם קבוצת רופאים צעירים, וסייעו לקליטתם בפקולטה לרפואה בירושלים שנפתחה באותה שנה. זו הייתה הפקולטה היחידה בעולם שבעת פתיחתה היו בה, לצד הסטודנטים שגרשו ללשנה הראשונה, גם 50 רופאים מבולגריה שגרשו ללשנה האחרונה והשלימו שם את הכשרתם. היום הם רופאים ידועי שם בצמרת הרפואה הישראלית."

שמינוב מספר שהעולים של פעם קלטו היום את הצעירים שבגיעים לכאן: כמעט לכל אחד מהם יש קרובי משפחה בישראל. מה שנקל על הקליטה זה שרבים מהעולים מגיעים לכאן כשהם יורעים עברית בסיוות. הקוללה בבולגריה דאגה לבתי מפר של יום ראשון ללימוד עברית, לילדים ולמבוגרים.

יש עוד מעגל שנסגר: תנועת "השומר הצעיר" חידשה את פעילותה בבולגריה. גרעין עולים ראשון, וכ עשרה חברים, הגיע לפני כשבועיים לקיבוץ ניר יצחק, שרבים ממקימיו היו בגרי התנועה בבולגריה.

קו בור של מאכב נגד האנטישמיות והכחשת העבר. הסוציאליזמוקריטים מפנינים בבית בולגריה

מולדלסטיט, שתתן חורמנות שווה למיגור הקואופרטיבי והפרטי ותשלם אלמנטים של תיכנון מרכזי בכלכלה חופשית ותחרותית.

בעוד שברוסיה המפלגה הקומוניסטית התמוטטה כליל, בבולגריה 60 אחוז מחברי המפלגה הקומוניסטית הצטרפו לסוציאליזמוקריטים. בהשלכות הכלכליים והמדיניות, הביאו לאכזבה משלטון הימין. במפלגות הימין יש פולוגים רבים ומנהיגי ימין מיואשים מעלים רעיונות נפל מנהוגים: היו אפילו שהציעו לחסל את קומה העצמאי של בולגריה ולחלקה לשלושה חלקים - לרומניה, לתורכיה וליוון. לפני כמה חודשים מפשלת הימין נפלה והנשיא זלכ, שכלכארה מחוייב לדמוקרטיה, פיור את הפרלמנט והקים ממשלת ימין ונחית של סנסורטים. הוא גם מתכוון למנות פרלמנט ימני למרות שבבחירות חופשיות צפוי רוב לשמאל. המסכול והמצוקה שגרם שלטון הימין הגבירו את התמיכה בסוציאליזמוקריטים, שכבר היום יש להם 108 צירים מבין 230 חברי הפרלמנט הידוע. הם נמנים להדרכת קואליציה עם מפלגות מרכז קטנות, וליצור איתן קואליציה שתעלה אותם לשלטון.

כשהימין נתפס ליאוש, הסוציאליסטים מגלים אחריות לאומית: הם התנגדו לנסיון לפטר את הרמטכ"ל ולפטר עשרות גנרלים וקצינים בכירים רק משום שלמדו באקדמיות רוסיות בתקופה הקומוניסטית. דוקא הסוציאליסטים מרגישים שבולגריה שוכנת באזור בלתי יציב ומול שכנים חמרינים כמו יוון ותורכיה, והיא זקוקה לצבא חזק.

שילוב של חדש וישן

למרות המצוקה, אומר בורשטיין, הבולגרים, ובמיוחד הצעירים, אינם מוכנים לחזור לדיקטטורה קומוניסטית. הם מתעקצים לרמת חיים הגבוהה יחסית שהמשטר הזה העניק להם, ובין השאר - ללימודי הוינים באוניברסיטאות. שהיום תן מחיר להישיר דים של רבים מהצעירים. אבל אז יעמדו לפני ברירה בין רמת חיים גבוהה יחסית וריכוז, כמו במשטר הקודם, לבין המצב הנוכחי - הם יעריפו מוקה וחושש.

הסוציאליזמוקריטים מבטיחים לרובם בדמוקרטיה ובחופש, אך נזהרים מלהבטיח, כפי שהבטיח הימין, הבטחת פופוליסטית לעתיד ודור שיבוא ממזרח. הם יורעים שהזרם וההידרדרות שגרם התמקד הימני מחייבים שיקים אינו קשה שאיר שנים רבות. הציבור מאמין להם, והתמיכה במפלגה מתחזקת בזכות ההנהגה הצעירה והמבוססת שעומדת בראשה. המוכיח, ואן יידונב, הוא רק בן 38. עם זאת, כהנהגה יש גם ותיקים מהמשטר הקודם שהשכילו לאמץ ולתמוך את הרעיונות הסוציאלי-דמוקרטיים החדשים. לשילוב כזה, של חדש וישן, של אחריות ואמינות, יש סיכוי טוב לתקלות את בולגריה על הנתיב הנכון.

בניגוד לימין השולם, אומר בורשטיין, לסוציאליזמוקריטים יש

פיתח וידקות מיוון הממוכה, ורק מעטים מסוגלים לשלם את המור היקר.

התקות לסיוע והשקעות מארצות-הברית וממערב אירופה נמנעו למרות זאת, השגריר האמריקאי, ויליאם מונטגומרי, צבר מח שופרו ולמעשה מתחב לנשיא זלכ את צעירי.

אחד הביטויים ליאוש ולאכזבה הוא הגירה מסבית, בעיקר לאמריקה ולגרמניה. מעריכים שמא חילופי המשטר הגירו מתי מיליון בולגרים, רובם צעירים.

על רקע המצוקה והאכזבה, אומר בורשטיין, צומחים ספחיו פ"א הכחיים ופוליטיים. יש בבולגריה מיעוט צרעני שגורלו כשני אחוזים מהאוכלוסייה. המשטר הקודם הרגיל אותם לעצור. היום הם מוכנסים, ורבים מהם הפכו לגנבים. תיירים רבים חוו על כשרם שור לאור היום בידי תבורות צוענים, וגם האוכלוסייה המקומית סובלת מאוד מהגניבות. התוצאה היא שנאה גוראה לערעם. 50 מטר מהמרכז ההדיר כסופיה נמרתה על קיר סיסמא מרוענת: "צועני שווה סכור". היא ממחירה גם את ההודות, ביור כשהאנטישמיות, שקמה לתחייה אחרי המחקר, הולכת ומתחזקת. לפני כמה חודשים גם שחקני הפועל תל-אביב הוכו בכניס למלון שלהם על ידי ביונים מכונפות "צלב הקרס".

הימין נתפס ליאוש

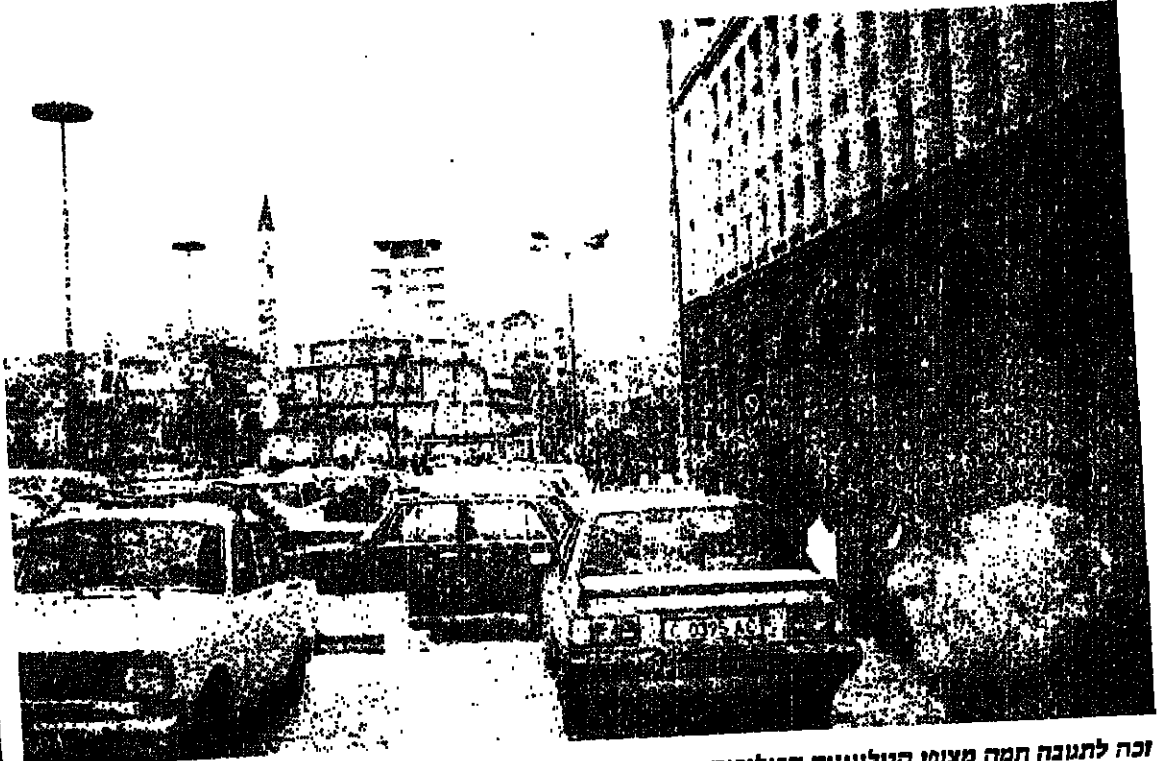
השלטון הנוכחי מנסה להתכחש לעבר הפשיסטי של בולגריה. לארצות הריץ עימות ציבורי סביב ציון יום השנה לכניסת הצבא האדום למוסקה ב'9 בספטמבר 44. בכל השנים תגנו את היום הזה. הנשיא זלכ ומפלגתו הימנית מנסים לבטל את ההצגות, בטענה שלא היה פאשיזם בבולגריה, וממילא הצבא האדום לא שחרר אותה ממנו.

הם מתבחסים לבך שהיהודים נצטוו לעגור סלאי צהוב, ובלחץ בני ברית הבולגרים הנאציים כמעט גירשו 50 אלף יהודים לארשוין. יתר על כן, היטלר איפשר לבולגרים לשפח את האקיה ומקורבה היוונית, כלל העיר סלוניקי, והשלטון הבולגרי הא שאיפשר לנאצים לשלוח את יהודי סלוניקי למחנות ההשמיה.

מיחסיים את הצלת יהודי בולגריה למלך בוריס, אך למעשה הרוח הבולגרי, הקומוניסטים 40 חברי פרלמנט אמיצים, שסיכנו לחתום על צווי הנדירה, הם שאילצו את המלך לחזור בו מהכמתו לגירוש היהודים.

התקות המיכדי לעתיד של בולגריה, אומר בורשטיין, הם מפלגה הסוציאליזמוקריטים. זו מפלגה שהפיקה לקחים ממישני העבר של הקומוניסטים. היא תומכת בדמוקרטיה ובכלכלה

ספחיו פ"א הכחיים ופוליטיים על רקע המצוקה. עוזי בורשטיין בסופיה

זכה לתגובה חמה מצדו הטלוויזיה הבולגרית. ויקטור שמינוב על רקע מרכז "המסגר" בסופיה

אחרי המהפך הגדול הייתה בבולגריה של סוף שנות התשעים התלהבות עצומה. גם התקוות הרקיעו שחקים. בחלוף חמש שנים מסתבר שקל מאוד להרוס את שהיה, אך קשה מאוד לבנות כלכלה חדשה • המשבר הוא עמוק ולא רואים עדיין את סופו, אומר עוזי בורשטיין, שחזר מביקור במדינה הסלביה. חובש בולטי הוא מצא, עם מגבלות. אבל במקום שיכור כלכלי המשק במכולת • וגם ויקטור שמינוב מעיד על המצב הקשה: "כשיש מיליון בניסיונים שלא גומרים את החודש, האווירה היא של דיכאון" • התקווה, מסכימים השניים, היא בהתחזקותה של המפלגה הסוציאליזמוקריטית

בתי התבראה של המאפיה

הכלכלה הריכוזית התמוטטה, ובמקומה באה אנרכיה: קמו ארגוני מאפיה חזקים, שרבים מהמנהלים והבידורקטים של המשטר הקומוניסטי הצטרפו לשרותותם. הם משתפים פעולה עם ארגוני המאפיה של רוסיה, האותות הסלובית הגדולה בין השאר יש בבולגריה. תעשיית ארדניים, ותעשיית עסקות אגלות ומסכנות בחומרים גרעיניים. המאפיה הרוסית השתלטה על מפעלים וקסעים רבים, כולל על סוכנויות ביור הממערב, וגובים דמי חסות משאר העסקים במשק. שווייצריה של הבלקים, יש לה חשכים גלמים בים השחור, אבל בתי המלון ואחרי הגוש מתנונים ומולוכים ושרותי

בורשטיין ממער על בעל עסק ששילם דמי חסות לשני ארגוני מאפיה, שכל אחד מהם הבטיח שינו עליו מפני השני. הוא למד לחיות עם זה עד שבא ארגון מאפיה שלישי לשרוף לו את העסק אם לא ישלם גם לו דמי חסות. הוא היום ידום, סגר את העסק וברח לח"ל.

אך לא כדאי לחיות אמיץ מדי. יו"ר הועדה הציבורית לספורט, סטמנוב, נרצח בידי אחד המאפיות כשטייר לתח לה בולגריה היא ארץ הדתת והסופה, מסר בורשטיין, בולגריה היא ארץ הדתת והסופה, מסר בורשטיין, שווייצריה של הבלקים, יש לה חשכים גלמים בים השחור, אבל בתי המלון ואחרי הגוש מתנונים ומולוכים ושרותי

האם התמונה הזו תחזור על עצמה? סונוה ואלברטו פוג'ימורי במשפחה חזקה ומלוכדת במסע הבחירות הגלובל שלהם ב־1990

סונוה ואלברטו פוג'ימורי, הזוג הנשיאותי הנמצץ של פרו, מנהלים היום ביניהם קרב כוחות, פוליטי ומעבדות • העניים, שאמורים היו להביל מדינה מחוללת זו לעידן חדש בנוסח הצלחתה המעגלית של יפן, ארץ מוצאם, חושבים תככים ומאבקים חסרי מעצורים, שיכלו לכבד במיטב הסדרות ההוליוודיות בנוסח "דאלאס" או "עוולות"

יהודה צור

חודשים האחרונים למדים תושבי פרו שסדרות הטלוויזיה דאלאס, ששלת ודומיהן מחזירות במידה רבה לעומת המתרחש במשפחתו ואצל קרובי של נשיא פרו, אלברטו פוג'ימורי בן ה־58, השואף להיבחר שוב לנשיא ארצו בבחירות

פוג'ימורי שפאריץ שנה הבאה. ב־1990 גבר פוג'ימורי, מהגרים ממוצא יפני, על יריבו הסוסר וארגן יסוד מפורש ניצח. אז עמדה לצידו רעייתו, סונוה איג'י, גם היא ממוצא יפני וגם היא מהגרים במסגרת שהתמזגה בתרבות מים. משפחת פוג'ימורי היתה באותה תקופה דוגמה למשפחה חזקה ומלוכדת, שבה גם הגבר וגם האישה עסקו במקצועות חופשיים והרוויחו את הונם במו יריהם. שניהם צריכים למשפחות יפניות שודגרו לפרו בסוף שנות ה־20 כדי למצוא אישור ויזם.

המשפחה נחשבה להצלחה כל כך גדולה, עד כדי כך שכאשר פוג'ימורי הכריז על מעמדותו לנשיאות, רבים תמכו בו בתקווה שהוא יקנה לפרו, המפגרת מבחינה חברתית וכלכלית, את הקידמה הכלכלית של יפן. ואולם, מיד לאחר הבחירות לנשיאות נראה היה שפוג'ימורי אינו מתלהב כל כך מהמצעות והרעיונות של רעייתו בתחומים שונים, ובמשקם העריף לקבל את ההצעות של אחיו ואחיותיו ושל גיסיה. סונוה מצאה אז סיבות טובות לפחות בהתקפת גבר.

פוג'ימורי ששאף ורעיין שואף להיבחר בשנית, הצליח לצודר זה להעביר חוקת חרשה, שאושרה ברוב מוערי לפני כשנה על ידי אורח פרו. החוקה גוססה כך שהיא מתאימה למדיניות ולנחישותו של פוג'ימורי, להנצחת שלטונו בפרו למשך תקופה ארוכה מאוד. בעזרת יועציו הקרובים הוא פירא את הפרלמנט באפריל '92

כתיבתה תג המולד בשנה שעברה הופיע שוב הנשיא ורעייתו יחד מול טבלאות הטלוויזיה, אך עקבו כמה ימים, בערב ראש

השנה האחרונה, הם כבר לא היו ביחד. לאחר מכן הם החליטו להיפרד, ועל פי הסיכום כל אחד מהם נותר עם כספו. מומחים למשפט אורזו גורו שהחלטתם אינה מעידה על כוונתם להתגרש, לפחות עד לא לפני הבחירות הקרובות. מומחים מעידים שבזכות סונוה השיגה המשפחה הנשיאותית את הונה. ברשותם בעיקר גורלן בלימה ובערים אחרות בפרו. תומכיו אשת הנשיא מרגישים, שהזוג שרכש הונם נאצר במשך 20 שנות פעילותה המקצועית של סונוה, ולא בזכות פעילותו של פוג'ימורי שעשה את רוב זמנו במסגרת אקדמאית. על פי השמועות בכיית פרו מאחורי החלטת בני המשפחה הנשיאותית, שלא להתגרד תחת קורת גג אחת, כרוכה בזמן שניהל הנשיא עם מזכירתו, כרמן ריס, עוד מתקופתו שבה כיהן כקיסר האוניברסיטה לחקלאות.

גורמים אחרים, בשלטון ובתקשורת טוענים שלמעשה מורכב במאבק בין שתי קבוצות המתמודדות על תמיכת הנשיא בעמדותיהן, בראש אותן הקבוצות עומד אחיו של הנשיא, מנטיגו, ויחד עימו נמנה גם שגריר פרו בפיז, ויקטור אריקומי, הנשוי לזרחה, אחת מאחיותיו של הנשיא. בראש קבוצה השנייה עומד מונטסינוס, יועץ הסמיתים לענייני שירותים חשאיים. לסונוה היו קשרים ידידותיים מאוד עם מונטסינוס, ויותר מפעם אחת היא ציינה שהיא אחת האנשים החכמים ביותר בעולם. ואולם לאחרונה היחסים ביניהם השתנו. היא חשדה שהנשיא אינו מאזין לה, ולכן היא ציינה שיש להם בעיה. היא חשדה שהנשיא אינו מאזין לה, ולכן היא ציינה שיש להם בעיה. היא חשדה שהנשיא אינו מאזין לה, ולכן היא ציינה שיש להם בעיה.

מונטסינוס יועץ הסמיתים

בכתיבתה תג המולד בשנה שעברה הופיע שוב הנשיא ורעייתו יחד מול טבלאות הטלוויזיה, אך עקבו כמה ימים, בערב ראש

במסעות האחרונים הלך ומתבהר שמאחורי כל המאבקים במשפחת פוג'ימורי ניצב סונוה, רעייתו, לרוץ בקנה אחד לנשיאות בפרו. הבחירות הכלליות יתקיימו ב־2 באפריל '93. סונוה פוג'ימורי כבר הודיעה שיתכן מאוד שתשקל להתמודד על הכהונה והמה ביותר של היתרון בעלה, כך נראה, לא התעלם מרובי רעייתו, ולפני שמוקד אחרים הודיע בשדרה בטלוויזיה שהוא הושע ממוקד רעייתו לנטוש את הבית המשפחתי ומשאישותיה הוליוודיות.

הוא לא רצה לרבר פרשנים שונים בעיתונות המקסימלית, ברוך מורכבו של הנשיא ידע היטב על שאיפתיה של סונוה עוד לפני שהוקדק חק שמונע ממשפחת הנשיא, ובראש ובראשונה מרעייתו להשתתף בכל רשימה המתמודדת בבחירות. כעת הודיע, שחוק זה הוא זה שגרם למשבר המשפחתי אצל הוגו הנשיאותי.

סונוה הודיעה שזה חוק הוגר את חוקת פרו. ובקשה מהפרלמנט, מבחי המשפט וממשרד הנשיאות להחליף את החוק. מה שהיא מבקשת והחוקה האחרונה, פוג'ימורי הודיע לפני כמה שעות. שאין הוא יודע אם רעייתו תעבור לאופוזיציה או גם ציין שאין הוא יודע אם רעייתו תשוב לביתו.

סונוה נהנה להכין שמורכב במשבר פוליטי שאינו קשור לחילוקי הדעות המשפחתיים. אי כי הוסיפה: "כאשר יש אהבה הכל מתגבר". פרשנים שוב ראו בדברים דרך מתחכמת לנהל משא ומתן שתניח דלת מצידה של סונוה ליישוב המשבר המשפחתי. הכיור העובר לפוג'ימורי, ואולם הוא לא חקש מהירות רעייתו. פוג'ימורי הכריז על הבחירות באפריל הקרוב בצו נשיאותי, והודיע שהוא מתכוון להסיר את חוסר השלם על הופעתה של סונוה בבחירות הקרובות.

כראשית ספטמבר תתחזה סונוה במסע נרחב. גבר מה שנהגה בפיה "דוקר רגישותו של המשל בעלה למצבם של עניי המדינה", ויאחד בתביעה לשינוי מהפכני במדיניות החוץ ולתנועה צדק סוציאלי. היא התייצבה גם לצד

ההתמודדות של פוג'ימורי

התובעת שיוזין בין המינים, ויצאה כנגד המא'ואיס" הפוליטי של בעלה.

כמה ממפלגות האופוזיציה כבר הודיעו שהן תומכות בסונוה. הולכת ומתרחבת חזית של גורמים שדואים בה כדמות היחידה שמסוגלת לבלום את פוג'ימורי. הם חוששים שמעמדותו של מוכ'ל האדם לשעבר, והקסייאר, לא תספיק למסרה הזאת.

למרות שפוג'ימורי אינו מעוניין להתגרש מאשתו, והודיע על כך ברבים, יצאה סונוה במסע תקשורתי כדי להביא לביטול החוק שמונע ממשפחת הנשיא את הזכות להשתתף בבחירות לנשיא המדינה הפרלמנט.

סונוה הודיעה גם שהיא רוצה להיבחר שלמרות שישנה חוקה חדשה בפרו, סרם חוקים בית המשפט המיוחד להגנה על העסק, שקמור ביוסר. הפרסומות סונוה ציינה שהעברה שפרקליטות המדינה מריבה לקבל לידה את הטיפול בתלונותיה, והייתה שגם הפרקליטות מועלת על פי הנחיות הנשיא. מקסימים מצינים שהביקורת של רעיית הנשיא לתוכניתו הכלכלית של פוג'ימורי עלולה לגרום לכך שהנשיא יאמץ תוכנית כלכלית פופוליסטית, שמטענותה הורחג. כטעים רבים להעלות התשכורות ולמתן טויע לנוקמים.

עדיין מוקדם לנבא מה תהייה התוצאה הסופית במערכת בחירות זו. יש הצופים שאם תציג סונוה את מועמדותה ותורשה להופיע בבחירות, יהיה צורך בסיכוב שני, כי החוקה שקבעה, שאם אי אחת מהמתמודדים לא ישיג יותר מ־50 אחוז בסיכוב הראשון, יש צורך בסיכוב שני. יש המעריכים שאם גם רדקסייאר יתמודד בבחירות, תקרא סונוה למצביעה לתמוך בבעלה, כי "הואהב עומדת מעל הכל", זה אכן נראה דמיוני למי, אי חשבתות העסקית והמשפטית שנוצרה עוד לפני 20 שנה. בין פוג'ימורי לסונוה, יכולה עדיין להביא את השניים לעסקת קו, אם היא תודה כדאית עובר שניהם.

האברהם עומדת מעל לכל

כשל תפקידו המיוחד אמור לצלם את מונטסינוס וכמהו גם לא את מנטיגו, היועץ השני של הנשיא, למרות שניהם עומדים בראש המאבק בין שני המחנות היריבים.

מבודדת בארמון

למעט העובדה שמשפחתו של הנשיא ומשפחתו של אשת הנשיא יגיעו מיפן, אין להם מבנה משותף נוסף. משפחת פוג'ימורי הגיעה לפרו מהעיר יאמטו שבין כאשר באמתותם היו מעט מאוד אמצעים. החורים הקרישו את כל מוצם ואת טעם הכסף שהסכי כדי להניע לבנים חינוך גבוה לעומת זאת, משפחת איג'י הגיעה ממוקודקה שבין, כאשר כבר היה כסף בידם הם עסקו בבניית אימפריה כלכלית, וככל הנראה הם הצליחו להעניק מכשורנותם גם לסונוה.

כאשר התנהלה מערכת הבחירות ב־90' שימשה סונוה - שנחשבה לאיש החזק - כאחד הקוללים המוצלחים ביותר שהיו

בידיו של פוג'ימורי. גם היום רבים דואים את אישיותה של סונוה כגורם דומיננטי והכוחי לעתידו הפוליטי של בעלה. אלה שרוצים שפוג'ימורי ייבחר שוב מקווים שסונוה ואלברטו יצליחו לגשר על המחלוקות שביניהם, או שלפחות יעשו זאת לעיני התקשורת, ויסיימו לחזור שוב להתגרד תחת קורת גג אחת. ואולם אשת הנשיא רחוקה מאוד מהמדרגים והמסורות של האשה הפרואנית - אשה פסיבית הכנועה לבעלה. היא היתה מעמדת לראשונה עריית לימה בבחירות שהתקיימו לא מכבר, אך היא הובסה. מיד לאחר מכן היא חזרה לסירה, והמשיכה להתלונן נגד אנשי הנשיא "שפועלים בשחיתות". לאחר שהפעלו עליה לחצים לחזור בה מטענותיה, היא שבה והתייצבה לפני תובעת מיוחדת, חוליה בכלום, שמונתה לחקור את תלונותיה. התובעת מתקשה עד כה למצוא הוכחות וראיות לתלונות אשת הנשיא, אך סונוה שבה על טענותיה ואף הבהירה שיש דברים שאינה יכולה לדבר עליהם. התובעת כבר נפגשה כמה פעמים עם אשת הנשיא. סונוה שבה לבקש פסק זמן כדי להיעזר ביועצה באשר להצגת הראיות שברשותה.

היא האשימה את אחד משרי הממשלה, שאותו סירבה לזרז בשמו, בכך שקיבל תשלומים בסך 100 אלף דולר לפחות כדי לאשר פרויקטים. היא ציינה שהדבר נרדע לה לאחר שהיא בעצמה סירבה לקבל את השוטר, בטענה שהפרויקטים שמוצעים אינם מכריים.

בראיון לאותו שבועון - "קארטאס" - הגלום בעלה, חזרה אשת הנשיא על האשמותיה לבני השחיתות שפשטה בממשל. לדבריה, קיימים ריגול סלמוני ורשת של האונות שהן בארמון הממשלה. היא האשימה גורמים ממלכתיים בכך שהם מצותחים לכל השחיתות שהיא מקיימת, וככך ששירותי ביטחון מסוימים פועלים כמסמרה פוליטית שמסרתה למנוע בה ובמקוריה. בראיון אחר שהעניקה לעיתון "אל קומונס" המופץ בלימה, אמרה סונוה שהנשיא מורע ומכיר היטב את נסיבות השחיתות של שריו ואת השחיתות נגדם. בראיון לרשת טלוויזיה מקומית היא אף אמרה שבהראות בעלה לא מאפשרים לה לעזוב את ארמון הנשיאות, כדי למנוע מטעה להזדהאין לאמצעי התקשורת וכדי שלא תשיג הוכחות על מעשי שחיתות לכאורה שביצעו חברי הממשלה. סונוה סירבה שחיים הוא מכודרת בארמון הנשיאות, וכי לידה מעדיפים להתגרד עם הנשיא במבנה הכללי של הצבא "אל מונטגוניטו". על פי ריכוז עיתונים מלפני חודשים, הנשיא ממשיך לזאב כהרגלו לארמון הנשיאות כדי לחנום על צורם ולאשר חוקים, ובכל פעם הוא נמנע ככל האפשר מלפגוש את אשתו.

המרוץ הצמוד של דה קואייר

על פי סקרי דעת קהל שפורסמו בשבועות האחרונים, 63 אחוז מהציבור במדינה תומכים בנשיא. גם מתנגדיו החריפים ביותר, מודים שאם הבחירות היו מתקיימות היום, היה פוג'ימורי זוכה ברוב, ואפילו היה גובר על על מתחרהו העיקרי, מוכ'ל האדם לשעבר חבייר פרו דהקסייאר. גם על פי הסקרים האחרונים, היה זוכה פוג'ימורי 42 אחוז מהקולות, לעומת המוכ'ל לשעבר שהיה מקבל רק 28 אחוז מקולות הבוחרים.

למרות כל זאת, חש הנשיא מאויים. אף שהדקסייאר בן ה־74, החי עתה בפרס, עדיין לא הציג באופן רשמי את מועמדותו לנשיאות, הוא נחשב לאיש היחיד שמסוגל להאבק נגד פוג'ימורי ולהצליח. ואמנם, מקובליו של מוכ'ל האדם לשעבר טוענים, שסקרים שהזמינו מנורם בינלאומי מלמדים על מידון צמוד בין שני היריבים.

הנשיא הנוכחי הצליח ומצליח כמעט בכל התחומים ובכל היעדים שהציב לעצמו. הוא וזכה את "הנחית הוורד" המאוויסט, והכניס את מנטיגו, גוזמן, לכלל לכל חייו. הוא הודיר את האינפלציה 6,000 אחוז לשנה לפחות 40 אחוז. הוא התגבר על הסלידה שהפניו מרינות המערב מההפיכה העצמית שביצע, וזן אישורו לו לקבל ההואות מגורמים בינלאומיים. אך למרות כל אלה, הוא עדיין חש שנושפים בעורפו, גם אם הוא מתבצע במרחק אלפי קילומטרים מפרס הרחוקה, בה יושב עדיין יריבו. כאשר הוא מתראיין ברייתו המפוארת במרכז פריס, מתנגד דהקסייאר כמועמד לכל ברוב. פוג'ימורי מרגיש היטב שהמצב הכלכלי והחברתי הם נקודות חורפה שעלולות למנוע ממנו המשך והתחזק המקומי הגלובלי עלה בשיעור של תשעה אחוזים ב־93'. אבל ההישגים המקסימליים האלה לא שישור את מצבם של מיליוני העניים במדינה. על פי נתונים סטטיסטיים של מדינות בינלאומיים, רק אחד מכל שבעה פרואנים מרוויח סכום המספיק למחייתו. למעשה יותר מ־80 אחוז מהפרואנים מצויים מחוץ לק עונוי. על פי אותם אמצעים, 50 אחוזים מוכ'לים, אך על פי אמצעים אחרים, המספר גבוה יותר.

אפילו עיתוני פריס, הנמצאים תחת צנזורה שלטונית חמורה, מודים בכך שלעיתים קרובות הפרואנים צריכים לזכור בין תשלום חשבון והשמל לבין מות. יש מקסימים המעריכים, שרבים מחושבי פרו היו מעריכים בהמשך השלטון של יד חזקה וקשוחה, אך ללא פוג'ימורי עצמו.

כמה מלפגות ברוך המפלגה הנוצרית־עממית, כבר הביעו את תמיכתן במוכ'ל האדם לשעבר, ואולם הוא אמר שהיה רוצה לרוץ כמועמד בלתי תלוי. לדבריו, הוא מורע לכך שתושבים רבים מאוס ממצבם הכלכלי הנואש, מסבלים, ומהמפלגות המסורתיות שהוכחו שהן כסך הכל רוצות לציבור רוחנים עברו עצמן.

אפילו בקרב תומכי פוג'ימורי יש שחשים שרבים היו מעריפים את דהקסייאר. אמנם הוא עבר כבר את גיל 70, אך לא דבק בו שום רכב של שחיתות.

פוג'ימורי

۱۶۰۰

מהו הדבר הזה שדוחף בני אדם לעזוב את מולדתם ואת משפחתם ולנסוע למקום אחר ומרוחק? התשובה נמצאת בגוף השאלה וגם בשם סרטו החדש של דני וולמן: "המרחק" • הצגתו בדרמה המשפחתית שיצר, האינטימית והאותנטית, היא אחת מהחוויות העצובות והכנות ביותר שידע הקולנוע הישראלי העלילתי בעשור האחרון

חופשת המולדת הכמיהה שלו הופכת לעוד פרק בואב ומתסכל בחייו. חיים הדיו בתפקיד עורך בקרטו החדש של דני וולמן

פגישות ופרידות

יעל ישראל

דתמונת הסתייגות, חקירה מתחילה על ידיה של אם וקנה הכובש מלפפונים עבור בנה לריכוך כמו שהוא אוהב, ועד לתמונת הסוגרת את הסרט – כניסתו של הבן למונית שתשיב אותו לגלותו הארצה ברחבי הארץ ובנייתם של חוריו השפופים לבינים – אופק רגלי וולמן את הצופה בעצב, עצב שכמותו קשה להכיל, שמטרתו לחבר את הצופה עם רגשותיו העמוקים והרחיקים ביותר.

הגיבור, עורך, ארכיטקט בשנות השלושים לחייו, חוזר לארץ כדי לברוק אפשרויות שבהן, אך כבר מן ההתחלה ברור שהחופשה המולדת הכפויה שלו, שנעשתה בלב חצי, הולכת להפוך לעוד פרק כואב ומתסכל בחייו. הוא לא בטוח אם הוא ממש מעוניין לחזור: יש לו אשה אמריקאית ומשנה טובה, וגם בוח לו לחיות עם – כל היתרונות החומריים המוכרים. במהרה מתברר שזה לא הכל. שיש סיבות עמוקות יותר לבריחתו וליציאתו המרחק בינו לבין האנשים שהוא אוהב. המפגש המחודש עם חוריו וחושך רגשות בלתי פתורים וקונפליקטים מוכרים וכואבים. שכן הריכם של מתחים משפחתיים ישנים לצדן גם את בעיקר בתקופה קצרה. מתחים שדוחקים המרחק מחוריו איתם. מתחים המתעצמים כאשר אתה חוזר לישון במיטת הנער שלך בבית הוריה, נאלץ לצפות בתהליך הורקנותם המואץ, ובעל כורחך להפוך לעד אולם חסרי אונים להיירדנותם הפיזית והמנטלית.

מהו שורשם לעודד לעזוב את ביתו? לאן נעלם דניאל וקס, גיבור סרטו של הפנאי ומרדע מנחם גליקסון, גיבור סרטו של איתן גרין, בא לארץ רק לזימיות? ומה הדיבר הזה שדוחף את כולם לעזוב את מולדתם ומשפחתם ולנסוע למקום אחר, כמה שיותר רחוק? התשובה נמצאת בגוף השאלה: במרחק. הם יוקעים להתרחקות הזו כמו לאחרי נשימה. אם יתייבו אותי להגדיר במה עוסק סרטו של דני וולמן, אומר שבוה בדיקת הוא עוסק – בצורך הממלכתי והמכאיב להרחק. לעזוב אהובי נפש מפני שכלנו אפשרי לחיות איתם, תמיד כמעט באחת מידה בלעדית. או בפראות בנאלית אחת: הדיים הם שנין הנפישות לפרידות.

עשה דן וולמן בחוכמה כאשר בחר לקרוא לסרטו במשטות בשם שירי ובלתי מצדד: המרחק, טיבו של סרטו בדיון המנצח שנעשה בו בעניין מרחק: זה שנמרח בקולומטרס ובגש לאג, זה שכלב ובשמה, זה שבוני אנשים למאשים, וזה שבוני אנשים למורחם ולתרחם. מטבח הדיכויים מתבררת מתוכם גם משוואה מתאורטית. עורר חי עשר שעות טיטס מבית הוריה, אבל המרחק שביניהם כבר מזמן שזינו גמור בקולומטרס. אימו

שאין כאן עוד הריבה במאים שיוכלו להסתכן עם מצויה מ מפורשת. גרולתו של וולמן טמונה ביכולתו לגעת בפשטות ובשירות ללב הדברים. פשטות שאף הולכה והפחתה וחוז לניסיון ובגרות אישית.

קולו החלוש של הדיכוי

זה לא אומר שהסרט פשוט. השגו של וולמן, בפרט במסע זה בתסריט מורכב, מרובד ומרומז, המעמיד בסימן שאלה פועל את שיקוליה של הקרן קולנוע ישראלי, שסירבה להפוך לסרטו בסגנה משונה שהיא לא מתאים למסך הגדול, ותנועה כמה גרושים רק לאחר שהושלם הסרט. התסריט מכל מה כפילויות חשוכות, המסייעות בפיענוח המשמעות העמוקה של המרחקים הפסיכולוגיים השונים הנכנסים על הגיבורים. יש נכח שלוש, אולי אפילו ארבע דמויות של אמהות. ומת אש השפירית, החמה, היציבה והאהובה של עורך, מקבלת הדיוח מעוזת בצורת דמותה של האומנת ההונגרית הוקנה שלו, שעצמי היא חולת נפש. מנגד יש שתי אמהות נוספות, אחת של הדיכוי המגיעה לתודעת הצופה רק באמצעות שיתוף המלון הסטואיסטלנטיות של עורך, ודמותה של שוטלנת, תעלה הדיכוי הגורר עם בנה הקטן אצל הוריה.

קולו החלוש של הדיכוי, ששוטלנת הרגישה והסובלת הפכה לחוליה אמור למספר – היא עוזרת ומנחמת – תפקיד שאותו היה עורר סוגריה משלה הכריזה בעדיה ובמרחקים – היא האם המושג לא רק לבנה במציאות של הסרט, אלא גם שוטלנת, שם לו ש ללידתו של עורך, ודואה נה את כפילתה הצעירה של אמונתו ההונגרית האהובה. באמצעותה הוא כמו רואה מחדש את ליחון בעל אימו והומנלי. על הרקע הזה קל לזהות את תודעתו והכנס אישית, בחושבו שהיא עוסקת בנאות. במקום לחול עליו לעזור לה, או סתם להנחיה לה לנפשה, הוא יוצא למסע עצב נגד בנייתו להשפיע על הוריה לא לחתום לה על ערבות לידה. בת חוריה, המקום האהוב, מקום להתגעגע אליה, חושף לקלות רוחות של מייבית ומיריות.

קל להגדיר שזה סרט על ירידה, על עלייה, על מתחים ערתיים על צורמנותה של התרבות הישראלית, וכל השאר, זה לא. לא ככר צריך לתחום את הבעיות הישראליות בפורפורציות הנכונות, או ערף שזה יתבצע באמצעות קולו החלוש של הדיכוי, באמצעות מגפון דרמטי. מתוך צורותיה המרטיטיות והועיות של גיבוריו, הצליח וולמן במלאכת האריגה הממלכתית של השיי במוסר, וזאת מבלי להתפטר למפגשם מגויים ומתולס. הדעה המשתפתת צנעה המירות שלו עד כדי גיבור ותקציב של שש יומי ממאה אלף דולר, הריב צולם בבית הוריה ברמת גן, ואשתו שושי, ערבה בתגורבות, הפיקה את המסאזזז והמחשבה. התפצות המציאות הישראלית המתפתחת במשפחה מתפוררת את גרולת בצור וזה הסרט בפני וולמן לפרט העלילתי והמנטלי של השנה. ואם יש צורך בעולם וגם טעם טוב לחבר העצמיים לקולנוע, הם יוכו אותו בקדו בפרט תגורל שלהם. אולי או ידעו וולמן – שלחברת התפקה הקטנה שלו הוא נתן את השם המרמז "המרחק הבודד" – שטוף סוף הוא סוגר עוד חשבון קטן עם הקרן שיתר ויתר נרמה שצריך לשנות את שמה מתקין לעידוד סרט איכותי, לקרן לגינת סרטי איכות. וכמו תמיד, בריעם מתברר שגם כלי עורחם של קמסררים תרבותיים, ישגשגו סרטים טובים

מיכאל איינשטדט

הטיולים הראשונים שלי לנוו צדק לא היו כל כך נעימים. לפני יותר מעשור לא הייתה נוו צדק שכונה אטרקטיבית כמו היום. המרכז לתיאטרון שפעל במקום התמודד בראש ובראשונה עם הדיכוי השלייל של השכונה על גבול תל-אביב-יפו. נוו צדק היה מקום שעבור רבים התקשר עם נרעך שוליים, עם משעוטים. הרחובות לא היו סלולים ולא היו מוארים. הכל מוצע על כך כי לקיים תיאטרון במקום זה התאבדות. אלא משוגעים לרבר תמיד קיימים. ובזכות חזון של כמה אנשים, תרומות של אחרים והתעקשות של גורמים נוספים יש לנו כיום בנוו צדק את אחד ממרכזי האמנויות המיוחדים והיפים ביותר בארץ. מרכז סוזן דלל חוגג בימים אלה חמש שנים להקמתו. היו אלה חמש שנים מרתקות מבחינת המרכז, שבחן פקד צופים רבים את הרחובות היפות והנעימות של המרכז בכל שנת היום והלילה. כל מי שניסה להגיע עם כלי רכבו למקום נעת שהתקיימו שם פסטיבלים אלו ואחרים. ידוע כי המשימה כמעט בלתי אפשרית. המון מניין את המרכז בין אם כדי לחזות מופעים ובין אם כדי ליהנות מהאווירה הדינמית והחמימה. גם בשבתות ובבוקר מניעים הורים רבים עם ילדיהם למרכז. שוב, חלק נכנסים לראות מופעים לילדים אך לא מנסים נהנים מהשקט והמרחב הפסטורלי שנקטקם ללא כל ספק, מרכז סוזן דלל הפך לאחד מאתרי הביילי המושכים והמקובלים ביותר בתל-אביב. ולא בכדי. החזון והיזמה במקרה זה שמורים לאדם אחד ששם את תל-אביב על המפה התרבותית מרנה בדיוות. ראש העיריה הקודם, שלמה יערי, להט היה זה שדחף ושיכנע לפתח את נוו צדק. הוא הוריה פעמים רבות מהצלחתו של המרכז. כיום נוו צדק אינה עוד שכונה יפה שחלל מנסים להתרחק ממנה. המקום הופך לשכונה יפהתית יותר ויותר, ולמרכז סוזן דלל חלק מרכזי בשיתוף הרשת של האזור.

בית חם ואוהר

סוזן דלל לא חקם כעוד סתם מרכז תרבותי בתל-אביב. זה מרכז שהקים עם ידיו בידור ביותר – במרכז למחול ובכיתת לוקינס ולכוריאוגרפים הדיכוי הפועלים בארץ, שלפני הקמתו של המרכז נאלצו לגרוד מסטוריו אחד לשני כדי להתאמן, ובכרו מקיים לא היה להם אולם נאות להופיע בו. היוצרים בארץ מתחם המחול המודרני ייחבים רבות לכל האחרים על הקמת המרכז ובראשם ליאיר ורדי. המבכיל המרכז של המקום. ורדי, עם עבר בקורן בלחוקת בת-שבע ובאנגליה, מנהל את המרכז בקיום מאוד נרורים שיש החולקים עליהם. המרכז שלו הוא: כדי למצוא את האיכות הקיימת במחול הישראלי ביים צדק: לעבור דרך המבחן. יא אפשר לגלות איכות סתם כן, והוא אומר ושנה לכל אלה המקסימים, כי מצב המחול בארץ ירוד וחוסר ממעניין.

ורדי מרגיש השכם והערב, כי הוא אינו מנכיל של להקת מחול או תיאטרון. "מנהל של להקת אחראי בראש ובראשונה על האיכות של היצירות שאותן מעלה הלהקה על הבמה, הוא מסביר. אני מנכיל של מרכז שמטרתו שונה. ורדי מסביר כי אין לו טעם לקיים מרכז ולהציג בו מופעים ברמה ירודה. אך מרכז סוזן דלל אינו מתחייב לייצר איכויות בתחום המחול. מטרתו המוצהרת של המרכז היא לחזות בר פעולה ובית חם ואוהר ליצירי המחול בארץ.

סריאוגרפים רבים מודים בהם מלא, כי בעירן שלפני סוזן דלל אמציות העלתה צבדות הייתה כמעט בלתי אפשרית. כיום נהג ורדי מעיד שלם של מיני פסטיבלים במרכז שמטרת כל אחד מהם להעניק במת השיפה ליצורים צעירים יותר ופחות. "הרמת ספר" הוא פסטיבל המציג את היוצרים החרשים בתחום המחול. "אוננים במחול" הוא שלב מתקדם יותר שבו מעלים יצירות של מוראוגרפים מבוססים יותר. ובין לבין מופיעים במרכז יוצרים עצמאיים לא מעטים. המקהל מגיע.

לצד היוצרים העצמאיים הדיכוי המופיעים בו, שממש המקום בביתם של להקת ענבל וכמשכנה הקבוע של להקת המחול המודרני המובילה בארץ, בת-שבע. ידוע עם זה, סוזן דלל אינו רק בית למחול. במרכז מתקיימת גם פעילות תיאטרון ענפה, בין אם בעתה של התיאטרון לילדים ולנוער שנהגה גם הוא להציג במקום באופן קבוע. ובין אם בפסטיבל התיאטרונס המתקיים שם מדי שנה. בכלל, פסטיבלים לא מעטים מתקיימים בסוזן דלל. פולשת האולמות במקום והרחבות הגרולות זה בר פעולה נרחבת ומאפשרת ביותר לארגון חגיגות אמנות.

החלום של ורדי

אף פעילות התיאטרון והמוסיקה במקום שולית בהשוואה לשייחיה בתחום המחול. גם החלום של ורדי להקים במקום מרכז לתיאטרון שוליים נרחב הצירה בזמן האחרון. כיום מקוה ורדי, כי השלב הבא בהתפתחות של המרכז יהיה באפשרות ליצור מרכזי שבה יופיעו כוריאוגרפים ורקדנים באופן קבוע ורצוף. "אין הכוונה להקים קבוצת מחול בקבועה של המרכז. אך בעקבות היחס מקד וגוונים במחול הייתי רוצה לאמן קבוצת אחת להקשה של כמה חודשים שבהם הם יעבדו במרכז ויפועו בשם

מרתון של חגיגות

את רוב ההופעות שמעלים במרכז סוזן דלל אי אפשר לראות במקומות אחרים. בתמונה: עליית מו, שוכחה בתחרות המחול הבינלאומית הראשונה במרכז הרקדנית הטובה ביותר, ומומיה גם השנה

לורדי היה חלום נוסף. הוא רצה להקים במרכז בית ספר לאמנויות. אך כאן מדובר לא רק בתקציב ניהול שאינם קיימים, אלא בסכום כספי גדול לשם הרחבת והקמת מבנים נוספים באזור. חלום זה לא ריאלי כעת.

עבור רבים, מוזה סוזן דלל בראש ובראשונה עם להקת בת-שבע, להקת המחול הבכירה בארץ המופיעה במקום לאורך השנה, שם גם נמצאים משרדי האולמות החודות שלה. אוהד נהנין, המנהל האמנותי של בת-שבע, רמז שעכשיו קיימת אפשרות לרסר על במות גדולות, רחנות ועמוקות יותר. עתה, עם פתיחתו של המשכן להבמה בתל-אביב תוכל בת-שבע להופיע גם שם. אך נהנין מסביר כי זה לא אומר שהם יעזבו את המרכז. "סוזן דלל תמיד יהיה הבית שלנו ולסוג מסרים של פרטוראז זה האולם האיראלי". וגם ורדי אינו חושש מתחרות כלשהי מהמרכז החדש הוחלך ושלם בימים אלו בתל-אביב. "סוג המופעים שהם יביאו בתחום המחול אינם מתאימים לנו. אני מאמין שנוכל לעבוד בשיתוף פעולה מוצלח".

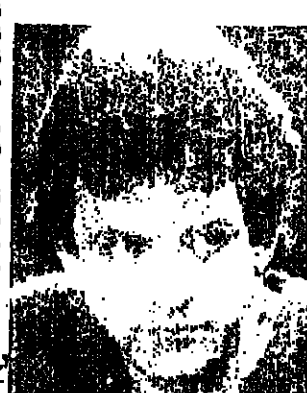
לפני חמש שנים איש לא שיער, כי בנוו צדק יקים מרכז אמנויות לחפפה. ורדי מקוה כי גל ההצלחה של המרכז לא יעלם בעתיד. הוא מאמין כי "המרכז תרם רבות להתפתחות המחול המודרני בארץ. יש כיום איכויות רבות שלא הכרנו בעבר". וגם אם לא כל הכמות איכותית, הרי שמרכז סוזן דלל הוא יחידני בתחומו. אין זה עוד אולם מופעים המעלה מגוון הצגות וקונצרטים. את רוב ההופעות שמעלים במקום זה אי אפשר לראות במקומות אחרים.

חגיגות חמש השנים למרכז החלו ביום ה' השבוע במרתון של להקת בת-שבע – יותר מחמש שעות של מבחר קטעים מפרטוראז הלהקה. החגיגות ימשכו עד יום רביעי, ובמרכזן חתרות מחול בינלאומית ומסרה של מופעי מחול ותיאטרון שוכו להצלחתם הראשונה במרכז. מיטב הצגות התיאטרונס, כמו "הגמר", "לורד עס אבא", "דרמה קטנה" ו"שללאפשוטורה" – יעלו גם כן. התיאטרון לילדים ולנוער יעלה את "שמירה וילד מקשפת השימורים", אחת מהצגות הילדים המוכות ביותר שניאו בארץ. להקת מחול רבות תופענה גם הן במרכז במשך חגיגות – הול מלהקתם של ליאת רורר וגיר בן גל, דרך ענבל ולהקת המחול הקיבוצית הנהגת גם היא להופיע במרכז בצורה סדירה. עבור רבים, השיא של החגיגות יהיה תחרות המחול הבינלאומית השנייה המתקיימת במרכז. התחרות הראשונה לפני כמה שנים לא הייתה הצלחה אירור מבחינת זרמה, וגם ורדי מדע לכך. הפעם, הוא אומר, הרמה הרבה יותר גבוהה בתחרות. ישתתפו להקת מרחבי העולם, כולל שתיים מהארץ – להקת המחול הקיבוצית וקבוצה של ענת וריאלי.

קשה להמליץ על מופע אחד בלבד במשך החגיגות. אך סרט לחתחת ישנם שני אירועים שחלבי יהיה להפסידם. בינם ראשון בערב יתקיים מופע חגיגי מיוחד עם רגש על מחול מודרני באזור חלנו בעיר השלום, ובו יופיעו להקת המחול המודרני של בית האושה באוקרה, הבלט האומי מתוניס, להקת ענבל וגם נתנאלה ותיא-ארכים. וביום השני, ביום רביעי, יתקיים מופע "מרכז יד" – מבחר יצירות מחול שהועלו במרכז במשך שנות קיומו – מעין היסטוריה חיה של המקום ושל המחול בארץ עם יוצרים צעירים בהם ענבל פינטו, סער מגל, נעה וריאלי וערי שעל, ועם דבורה ברטנוב, מחלוצות המחול בישראל.

מרכז סוזן דלל חוגג השבוע חמש שנים להקמתו • במשכן הנעים והפסטורלי, שהפך לאחד מאתרי הביילי המושכים והמקובלים ביותר בתל-אביב, החלו החגיגות ביום ה' השבוע, עם מרתון של להקת בת-שבע • בהמשך ייעמדו במרכז החגיגות תחרות המחול הבינלאומית וסדרה של מופעי מחול ותיאטרון שוכו במקום להצלחה ראשונה

המרכז ידיו מוזהים איתנו. הגיע הזמן שסוזן דלל יהיה גם מרכז שחלומה זה יתגשם. התקציבים הרי לא גדלים על העצים.

[illegible]

— **הקבוצות השונות**

[illegible][illegible]